KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 26.9.2006
KOM(2006) 549 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE

Monitorovacia správa o stave pripravenosti Bulharska a Rumunska na členstvo v EÚ

OBSAH

1.	Úvod	3
2.	Zhrnutie záverov monitorovania	3
2.1.	Bulharsko	3
2.2.	Rumunsko	5
3.	Ochranné a ďalšie opatrenia	6
3.1.	Nástroje uplatniteľné vo všetkých členských štátoch	7
3.2.	Nástroje založené na Zmluve o pristúpení	8
3.3.	Sprievodné opatrenia očakávané v súvislosti s pristúpením Bulharska a Rumunska	9
3.3.1.	Justícia a boj proti korupcii	9
3.3.2.	Poľnohospodárske fondy	11
3.3.3.	Bezpečnosť potravín	11
3.3.4.	Bezpečnosť letectva	12
4.	Záver	12
PRÍLOHA BULHARSKO		14
PRÍLOHA RUMUNSKO		33

1. Úvod

V roku 2002 Európska rada oznámila svoj zámer privítať v roku 2007 v Európskej únii Bulharsko a Rumunsko, ak pri plnení kritérií pre členstvo dosiahnu dostatočný pokrok. Prístupové rokovania sa ukončili v decembri 2004. V apríli 2005 bola podpísaná Zmluva o pristúpení[1]. Túto zmluvu doposiaľ ratifikovalo Bulharsko, Rumunsko a 21 členských štátov. V zostávajúcich štyroch členských štátoch ratifikácia práve prebieha. V tejto zmluve sa uvádza, že Bulharsko a Rumunsko pristúpia k EÚ 1. januára 2007, pokiaľ Rada na základe odporúčania Komisie nerozhodne o odklade pristúpenia jednej alebo druhej krajiny na 1. január 2008.

V správe z mája 2006[2] Komisia konštatovala, že by obe krajiny mali byť na členstvo pripravené k 1. januáru 2007, ak vyriešia množstvo neuzavretých otázok. Komisia tiež uviedla, že o stave pripravenosti oboch krajín opäť podá správu do začiatku októbra.

V tejto správe sa nachádza prehľad hodnotenia pokroku oboch krajín od mája 2006, ktoré vykonala Komisia. Potvrdzuje sa v nej, že Bulharsko a Rumunsko dosiahli ďalší pokrok, aby dokončili svoje prípravy na členstvo, pričom preukázali svoju schopnosť uplatňovať od 1. januára 2007 zásady a právne predpisy EÚ. Dosiahli vysoký stupeň zosúladenia. Komisia však taktiež odhalila viacero oblastí, v ktorých pretrvávajú obavy, ako aj oblasti, v ktorých bude iniciovať príslušné opatrenia na zabezpečenie riadneho fungovania EÚ, pokiaľ krajiny nepodniknú okamžité nápravné kroky. Obom krajinám sa dôrazne odporú ča, aby riadne využili mesiace pred pristúpením s cieľom vyriešiť zostávajúce problémy.

2. Zhrnutie záverov monitorovania

V tomto oddiele sa sumarizuje pokrok, ktorý každá krajina dosiahla od mája 2006. V správe sa dôraz kladie najmä na tie oblasti, ktoré sa v závere správy z mája 2006 pod čiarkujú ako oblasti vyžadujúce okamžité opatrenia alebo ďalšie úsilie. V prípade Bulharska ide o justičný systém, boj proti korupcii, policajnú spoluprácu a boj proti organizovanému zločinu, pranie špinavých peňazí, integrovaný administratívny a kontrolný systém (IACS) v poľnohospodárstve, prenosné spongiformné encefalopatie (TSE) a finančnú kontrolu. V prípade Rumunska ide o oblasti justičného systému a boja proti korupcii, ako aj o IACS, platobné agentúry, TSE a prepojenie daňových systémov.

V správe sa okrem toho stručne zdôrazňuje pokrok, ktorý sa dosiahol v súvislosti s politickými a ekonomickými kritériami a kritériami *acquis*.

2.1. Bulharsko

V oblasti reformy **justičného systému** sa dosiahol určitý pokrok. Prijali sa pravidlá, ktorými sa zavádzajú objektívne postupy menovania a hodnotenia sudcov. Zavedením zrýchlených postupov sa zlepšilo prípravné konanie. Nevyhnutná je ďalšia reforma Najvyš

[1] Zmluva o pristúpení zahŕňa zmluvu medzi všetkými súčasnými členskými štátmi a Bulharskom a Rumunskom, protokol o podmienkach a spôsobe prijatia oboch krajín a Akt o podmienkach pristúpenia a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia.

[2] Oznámenie Komisie KOM(2006) 214, 16.5.2006.

šej súdnej rady, najmä pokiaľ ide o jej zodpovednosť a schopnosť efektívne riadiť súdnictvo, s cieľom zaistiť transparentnosť a účinnosť justičných procesov. Ťažkosti pretrvávajú pri implementovaní postupov trestného konania. Doposiaľ sa neprijal občiansky súdny poriadok ani zákon o justičnom systéme. Treba prijať zmeny a doplnenia ústavy.

Legislatívny rámec **boja proti korupcii** sa zlepšil vďaka prijatiu zmien a doplnení zákona o politických stranách a zákona o zverejňovaní majetku osôb zastávajúcich vysoké štátne funkcie. Všetci ministri zverejnili svoje majetkové priznania na internete. Vyskytlo sa však niekoľko konkrétnych prípadov vyšetrovania, stíhania alebo obžaloby vo veci korupcie na najvyšších miestach. Problémom ostáva korupcia. Obzvlášť náchylná na ňu je verejná správa, vrátane daňových úradov na hraniciach a miestne samosprávy.

V oblasti **prania špinavých peňazí** sú bulharské právne predpisy v súčasnosti väčšinou v súlade s *acquis*. Implementácia právnych predpisov je však zatiaľ obmedzená a doposiaľ nemožno vykázať žiadne úspešné stíhanie vo veci prania špinavých peňazí.

Počet úspešných prípadov zakončených stíhaním v súvislosti s **organizovaným zločinom** je stále malý. Treba ešte zaviesť spoľahlivú štatistiku trestnej činnosti. Zvýšila sa miera presadzovania práva a zaznamenali sa úspešné kroky namierené proti kriminálnym sieťam, v niektorých prípadoch aj v spolupráci s členskými štátmi EÚ. Spolupráca medzi orgánmi zapojenými do boja proti organizovanému zločinu je však stále nedostatočná. Neexistuje systematická konfiškácia majetku zločincov.

Naposledy sa dosiahol značný pokrok v súvislosti so zriadením integrovaného administratívneho a kontrolného systému (**IACS**). V prípade dokončenia systému identifikácie pozemkových parciel/zemepisného informačného systému (LPIS/GIS) sa o čakáva prísny časový plán, v dôsledku čoho vzniká riziko, že práca, ktorú treba vykonať, nedosiahne potrebnú kvalitu. Okrem toho sa oneskorilo zavedenie prepojenia medzi registrom poľnohospodárov a LPIS/GIS. Pretrváva reálne riziko, že IACS nebude v Bulharsku do pristúpenia riadne fungovať. Aby sa zaistila funkčnosť IACS, treba vynaložiť ďalšie úsilie, ktoré sa v niektorých oblastiach musí zintenzívniť.

Bulharsko značne pokročilo pri zbere a spracovaní uhynutých zvierat a vedľajších živočíšnych produktov v súvislosti s prenosnými spongiformnými encefalopatiami (**TSE**). Prijali sa potrebné opatrenia. Bulharsko však musí garantovať ich účinnú implementáciu.

V oblasti **finančnej kontroly** sa dosiahol pokrok v súvislosti s akreditačným procesom rozšíreného systému decentralizovanej implementácie (EDIS) pre niektoré príslušné štruktúry, treba však zintenzívniť úsilie, najmä pokiaľ ide o tvorbu kapacít zameraných na implementáciu štrukturálnych fondov. Doposiaľ sa neuskutočnila žiadna akreditácia.

Uvedené oblasti sa v závere májovej správy explicitne spomínali ako oblasti, ktoré si vyžadujú ďalší pokrok. Závery monitorovania v iných oblastiach, ktoré boli v máji 2006 stále nedoriešené, sú takéto.

Pokiaľ ide o ostatné oblasti *acquis*, výrazný pokrok sa dosiahol v niektorých častiach kapitol poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, ochrany spotrebiteľa a ochrany zdravia, sociálnej politiky a zamestnanosti. V dôsledku toho v súčasnosti pokročili

prípravy Bulharska vo väčšine oblastí *acquis*.

Ďalší pokrok je však stále potrebný v mnohých iných oblastiach, ako je sociálne za členenie, sociálny dialóg, antidiskriminácia a verejné zdravie, poistenie motorových vozidiel, jadrová energia a bezpečnosť, životné prostredie, finančné hospodárenie a kontrola budúcich štrukturálnych fondov, či choroby zvierat.

Bulharsko dosiahlo ďalší pokrok v makroekonomickej stabilizácii a ekonomickej reforme. Súčasné reformné smerovanie by krajine malo umožniť zvládnuť konkurenčné tlaky a sily trhu v Únii.

Vo všeobecnosti sa určitý pokrok dosiahol v týchto oblastiach: obchodovanie s ľuďmi, ochrana detí a ochrana a integrácia menšín. Obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti väzenských podmienok, starostlivosti o ľudí so zdravotným postihnutím a zdravotnej starostlivosti o duševne chorých, ako aj televízneho a rozhlasového vysielania. Potrebné sú však ďalšie kroky. Okrem toho Bulharsko musí zabezpečiť udržateľnosť reformy verejnej správy.

2.2. Rumunsko

Ďalší pokrok sa dosiahol v oblasti reformy **justičného systému**. Vyššia sudcovská rada (CSM) začala riešiť najzákladnejšie problémy, ako je zjednotenie výkladu a uplatňovania práva, pracovné zaradenie a pracovná náplň. Po zavedení moderného vybavenia IT na v šetkých súdoch a prokuratúrach sa zlepšili pracovné podmienky. Ešte sa však nedosiahol jednotný výklad a uplatňovanie práva na všetkých súdoch. S niektorými zvolenými členmi CSM sa naďalej spája potenciálny konflikt záujmov v oblasti kontroly a individuálnych etických otázok, čo má vplyv na dobré meno CSM. Zatiaľ sa nepodnikli žiadne opatrenia na nápravu nedostatkov v riadení ministerstva verejných záležitostí, ktoré sa zistili v poslednej výročnej správe tejto inštitúcie.

Napredovalo sa aj v oblasti **boja proti korupcii**. Zaviedla sa trestná zodpovednosť právnických osôb a prijali sa nové právne predpisy, ktoré sprísnili pravidlá financovania politických strán. Počet nezaujatých vyšetrovaní vedených Národným protikorupčným riaditeľstvom (DNA) v prípadoch obvinenia z korupcie na najvyšších miestach a ich kvalita sa naďalej zvyšovali. Je však potrebná jasnejšia politická vôľa, ktorá by potvrdila udržateľnosť a nezvratnosť súčasného pozitívneho napredovania v boji proti korupcii. V parlamente sa vyskytlo niekoľko pokusov o výrazné zníženie účinnosti takéhoto úsilia. Korupcia je naďalej problémom najmä v miestnej samospráve.

V súčasnosti sa dosiahol pokrok v súvislosti so zriadením **platobných agentúr** a integrovaného administratívneho a kontrolného systému (**IACS**).

Pokiaľ však ide o platobné agentúry, treba vyriešiť niekoľko otázok súvisiacich s včasnou implementáciou vhodného systému IT, s primeraným personálnym a prístrojovým vybavením, kancelárskymi priestormi, ako aj s nedoriešením väčšiny riadiacich a kontrolných postupov.

Podobne treba vyriešiť aj rad otázok v prípade IACS, ktoré sa týkajú včasnej implementácie riadneho systému IT pre IACS, prísneho časového plánu dokončenia

systému identifikácie pozemkových parciel/zemepisného informačného systému (LPIS/GIS) a jeho kvality. Okrem toho treba prijať a zaškoliť ďalších pracovníkov pre kontrolu na mieste, treba zakúpiť vybavenie a dokončiť pracovné príručky.

Stále pretrváva reálne riziko, že platobné agentúry a IACS nebudú v Rumunsku do času pristúpenia riadne fungovať. Zvýšené úsilie, ktoré sa vynakladalo počas celého obdobia pred zavedením systému, je naďalej potrebné, aby sa zabezpečila funkčnosť IACS.

Rumunsko značne pokročilo pri zbere a spracovaní uhynutých zvierat a vedľajších živočíšnych produktov (**TSE**). Podrobný program na zavedenie vyhovujúceho systému však stále prebieha. Významný pokrok sa dosiahol v súvislosti s prepojením elektronických **daňových** systémov. Rumunsko úspešne zakončilo požadované testy výkonnosti hlavných systémov IT a v súčasnosti je na dobrej ceste splniť svoje záväzky v tejto oblasti.

Uvedené oblasti sa v závere májovej správy explicitne spomínali ako oblasti, ktoré si vyžadujú ďalší pokrok. Závery monitorovania v iných oblastiach, ktoré boli v máji 2006 stále nedoriešené, sú takéto.

Pokiaľ ide o ostatné oblasti *acquis*, výrazný pokrok sa dosiahol v niekoľkých oblastiach, ako je regionálna politika, hoci treba zintenzívniť úsilie, najmä pokiaľ ide o tvorbu kapacít zameraných na implementáciu štrukturálnych fondov, životné prostredie a spravodlivosť a vnútorné záležitosti, ako aj oblasť práv duševného vlastníctva. V dôsledku toho v súčasnosti pokročili prípravy Rumunska vo väčšine oblastí *acquis*.

Ďalšie napredovanie je však stále potrebné v mnohých oblastiach, ako je sociálna politika a zamestnanosť, vrátane verejného zdravia, geneticky modifikované organizmy, poistenie motorových vozidiel, kapitálové požiadavky pre úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, pranie špinavých peňazí a boj proti podvodom a korupcii, finančné hospodárenie a kontrola budúcich štrukturálnych fondov, ako aj choroby zvierat.

Rumunsko dosiahlo ďalší pokrok v makroekonomickej stabilizácii a ekonomickej reforme. Súčasné reformné smerovanie by krajine malo umožniť zvládnuť konkurenčné tlaky a sily trhu v Únii.

Vo všeobecnosti sa určitý pokrok dosiahol v týchto oblastiach: obchodovanie s ľuďmi, väzenské podmienky, reštitúcie majetku a ochrana detí. Mierny pokrok sa dosiahol v oblasti starostlivosti o ľudí so zdravotným postihnutím, zdravotnej starostlivosti o dušev ne chorých a ochrany a integrácie menšín. Potrebné sú však ďalšie kroky. Rumunsko okrem toho musí zabezpečiť udržateľnosť reformy verejnej správy a v plnej miere sa zosúladiť s vonkajšími pozíciami EÚ, ako je pozícia o Medzinárodnom trestnom tribunáli.

3. Ochranné a ďalšie opatrenia

Po pristúpení bude Komisia, ako v prípadne každého členského štátu, monitorovať implementáciu *acquis*. Rovnako ako v ostatných členských štátoch, v prípade potreby uplatní všetky nástroje dostupné v rámci **právnych predpisov EÚ (*acquis*)**. Okrem toho existujú osobitné nástroje, ktoré sa uplatňujú len v prípade Bulharska a Rumunska. Sú ustanovené v **Zmluve o pristúpení**.

Prehľad nástrojov dostupných v rámci *acquis* sa uvádza v oddiele 3.1. Nástroje založené na Zmluve o pristúpení sú v oddiele 3.2. V oddiele 3.3 sa uvádza, ktoré osobitné sprievodné opatrenia sa očakávajú v prípade pristúpenia Bulharska a Rumunska.

3.1. Nástroje uplatniteľné vo všetkých členských štátoch

Tieto nástroje zahŕňajú potrebné preventívne alebo nápravné opatrenia, ktoré je Komisia povinná použiť na riešenie všetkých nedostatkov, ktoré by mohli brániť riadnemu fungovaniu politík EÚ. Zahŕňajú ochranné opatrenia, finančné korekcie v rámci fondov EÚ, opatrenia politiky hospodárskej súťaže a postupy uplatňované pri porušovaní právnych noriem[3]. Vychádzajú z ***acquis***.

Okrem toho v prípade niektorých aspektov súvisiacich s ľudskými právami bude Európske stredisko pre monitorovanie rasizmu a xenofóbie (EUMC) aj po pristúpení oboch krajín pokračovať v monitorovaní tak boja proti rasizmu a súvisiacej diskriminácii, ako aj podpory pozitívnej integrácie menšinových komunít. Rozsah pôsobnosti EUMC, ktorý zahŕňa všetky členské štáty, sa už rozšíril aj na Bulharsko a Rumunsko.

Ochranné opatrenia založené na *acquis* možno uplatniť po pristúpení v mnohých oblastiach politík (doprava, bezpečnosť potravín, bezpečnosť letectva atď.), tak ako v prípade každého členského štátu. Takéto opatrenia sa uplatňujú, pokiaľ pretrváva príslušný problém. Rozhodovacie procesy vychádzajú z príslušných právnych predpisov EÚ, preto môžu byť v rôznych oblastiach politík rozdielne. Napríklad acquis obsahuje niekoľko opatrení na zaistenie potravinovej bezpečnosti v EÚ. V prípade každej choroby zvierat alebo rastlín sa v rôznych smerniciach špecifikujú opatrenia, ktoré sa majú prijať, ak sa takéto ochorenie vyskytne v súčasnom alebo novom členskom štáte. Tieto opatrenia často spočívajú v zákaze vývozu určitých zvierat alebo produktov z členského štátu na vnútorný trh, pokiaľ sa choroba nedostane pod kontrolu, alebo sa neeradikuje. Komisia môže rozhodnúť o opatreniach o bezpečnosti potravín potom, ako získa súhlasné stanovisko Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat EÚ prijaté kvalifikovanou väčšinou jeho hlasov.

Komisia môže uplatňovať ochranné opatrenia súvisiace s fondmi EÚ, vrátane finančných korekcií. Každý nedostatok v riadnom využívaní fondov EÚ môže viesť k odloženiu vyplatenia prostriedkov, prípadne umožniť Komisii žiadať finančné korekcie (t. j. zníženie budúcich platieb) alebo vrátenie platieb.

V prípade **poľnohospodárskych fondov** *acquis* zabezpečuje rôzne druhy kontroly. Po prvé, členské štáty sú povinné mať akreditované a efektívne platobné agentúry na zabezpečenie správneho hospodárenia s výdavkami na poľnohospodárstvo a ich kontroly. Po druhé sa vyžaduje, aby členské štáty prevádzkovali funkčné kontrolné systémy, najmä funkčný integrovaný administratívny a kontrolný systém (IACS), v prípade priamych platieb poľnohospodárom a častí výdavkov na rozvoj vidieka, predovšetkým preto, aby sa predišlo podvodným praktikám a neoprávneným platbám. Po tretie, ak členské štáty riadne neprevádzkujú takéto kontrolné systémy, Komisia na základe *acquis* rozhodne ex

[3] Súkromná alebo verejná strana sa okrem toho môže v prípade, že sa *acquis* v členskom štáte riadne neuplatňuje, obrátiť na vnútroštátny súd so žiadosťou o presadenie práva EÚ a v konečnej fáze aj na Európsky súdny dvor, pričom vláda daného štátu riskuje odsúdenie.

post o finančných korekciách využitím postupov likvidácie pohľadávok. V takom prípade Komisia odmietne financovať časť výdavkov na poľnohospodárstvo. Konečne, ak Komisia dospeje k záveru, že sa nedodržiavajú pravidlá Spoločenstva, alebo sa zneužívajú fondy EÚ, môže v jednotlivých prípadoch pozastaviť alebo dočasne obmedziť výplatu preddavkov.

V prípade **štrukturálnych fondov** *acquis* ponúka štyri druhy kontroly, ktorá môže viesť k finančným korekciám. Po prvé, každý členský štát musí predložiť operačný program, v ktorom sa uvádza spôsob vynaloženia prostriedkov v každom sektore. Skôr, ako je možné poukázať platby, tieto programy musí schváliť Komisia. Pokiaľ Komisia tieto programy formálne neprijme, preddavky nie je možné poskytnúť. Po druhé, každý členský štát musí preukázať, že zriadil primeraný riadiaci orgán, certifikačný orgán a kontrolný orgán. Ak sa Komisia domnieva, že tieto orgány nefungujú účinne, nevyplatia sa žiadne priebežné platby. Po tretie, príslušné vyplácanie prostriedkov na tieto programy možno prerušiť, pozastaviť alebo zrušiť, ak má Komisia na základe zistení podozrenie, že došlo k nezrovnalosti alebo podvodu, vrátane korupčných praktík, alebo ich odhalí. Konečne, okrem týchto ochranných opatrení pre fondy EÚ možno vykonať aj finančné korekcie, ak sa počas pravidelných kontrol ex post zistia individuálne alebo systémové nezrovnalosti.

3.2. Nástroje založené na Zmluve o pristúpení

Na základe Zmluvy o pristúpení sa uplatňujú tri druhy ochranných opatrení: ekonomické ochranné opatrenia, ochranné opatrenia v oblasti vnútorného trhu a v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí[4], ktoré možno prijať do troch rokov po pristúpení. Posledné dva druhy opatrení sa môžu uplatniť pred pristúpením. Ak sa takéto opatrenia zavedú, uplatňujú sa, pokiaľ Komisia nerozhodne o ich zrušení na základe vyriešenia príslušných problémov.

Okrem toho existujú dva druhy prechodných opatrení, ktoré sú tiež uvedené ďalej v texte.

Ekonomické ochranné opatrenie možno zaviesť s cieľom riešiť závažné hospodárske problémy súčasných alebo nových členských štátov po pristúpení.

Ochranné opatrenie v oblasti **vnútorného trhu** možno zaviesť, ak nový členský štát závažným spôsobom naruší fungovanie vnútorného trhu, alebo predstavuje riziko takéhoto narušenia. Komisia môže prijať primerané opatrenia, ako je pozastavenie výhod vyplývajúcich z niektorých právnych predpisov o vnútornom trhu pre takýto štát. Toto ochranné opatrenie zahŕňa vnútorný trh v širšom zmysle, t. j. nielen štyri slobody, ale aj odvetvové politiky (napr. hospodárska súťaž, poľnohospodárstvo, doprava, telekomunikácie, energetika, ochrana spotrebiteľa a zdravia, životné prostredie atď.), pokiaľ majú cezhraničný účinok.

Ochranné opatrenie v oblasti **spravodlivosti a vnútorných záležitostí** umožňuje jednostranný odklad povinností súčasných členských štátov v oblasti justičnej spolupráce s príslušnou krajinou, v otázkach občianskeho aj trestného práva, pokiaľ ide o právne nástroje, na ktoré sa vzťahuje zásada vzájomného uznávania. Možno ich zaviesť v prípade závažných nedostatkov alebo rizika ich výskytu v týchto dvoch oblastiach.

[4] Články 36, 37 a 38 Aktu o pristúpení.

Okrem toho sa v Zmluve o pristúpení nachádzajú **prechodné opatrenia**. Prvá kategória predstavuje opatrenia, ktoré sa počas rokovaní dohodli pre niekoľko oblastí s cieľom predísť možným regionálnym alebo sektorovým narušeniam v nových alebo v starých členských štátoch. Členské štáty môžu napríklad obmedziť voľný pohyb pracovnej sily z nových členských štátov na obdobie do siedmich rokov po pristúpení. Dočasne sa obmedzil prístup na vnútroštátne trhy cestnej dopravy (kabotáž).

Konečne, v Zmluve o pristúpení sa predpokladá druhá kategória prechodných opatrení, ktoré môže Komisia prijať počas troch rokov po pristúpení v prípade veterinárnych a fytosanitárnych pravidiel a pravidiel bezpečnosti potravín[5]. Tieto opatrenia sú určené napríklad na predchádzanie tomu, aby nevyhovujúce potravinárske prevádzky predávali svoje produkty na vnútornom trhu počas prechodného obdobia maximálne tri roky. Počas tohto obdobia takéto prevádzky môžu vyrábať len také produkty, ktoré budú osobitne označené a určené len pre vnútroštátny trh. Po ukončení prechodného obdobia musia takéto prevádzky vyhovovať pravidlám EÚ, alebo sa musia uzavrieť.

3.3. Sprievodné opatrenia očakávané v súvislosti s pristúpením Bulharska a Rumunska

Na základe zistení tejto správy Komisia v prípade potreby prijme nápravné opatrenia, aby sa zaistilo fungovanie politík EÚ. Ide o prípady v oblastiach bezpečnosti potravín, leteckej bezpečnosti, poľnohospodárskych fondov EÚ a súdnictva, ako aj boja proti korupcii, ako sa uvádza ďalej v texte. Ak sa pred pristúpením alebo po ňom zistia iné nedostatky, taktie ž sa prijmú primerané opatrenia na zabezpečenie riadneho fungovania politík EÚ.

3.3.1. Justícia a boj proti korupcii

V správe sa poukazuje na to, že v oblasti reformy súdnictva a boja proti organizovanému zločinu a korupcii je stále potrebný ďalší pokrok. Komisia zavedie mechanizmus na spoluprácu a posúdenie pokroku dosiahnutého v týchto oblastiach po pristúpení. Bude vychádzať z článkov 37 a 38 Aktu o pristúpení.

Bulharsko aj Rumunsko majú pravidelne podávať správy o pokroku pri plnení osobitných referenčných kritérií. Prvá správa by sa mala predložiť do 31. marca 2007. Komisia zabezpečí interné a externé skúsenosti s cieľom spolupracovať a poskytovať poradenstvo v reformnom procese a posudzovať pokrok. Komisia potom do júna podá Európskemu parlamentu a Rade správu o pokroku pri plnení týchto referenčných kritérií. V správach Komisie sa bude hodnotiť, či sa splnili referenčné kritériá, či ich treba upraviť a v prípade potreby sa môžu požadovať ďalšie správy o pokroku. Tento mechanizmus sa bude vyu žívať, pokiaľ sa referenčné kritériá nesplnia.

Ak ktorákoľvek krajina primerane nesplní referenčné kritériá, Komisia uplatní ochranné opatrenia uvedené v Zmluve o pristúpení. Povedú k odkladu povinnosti súčasných členských štátov uznávať takéto rozsudky a vykonávať zatýkacie rozkazy vydané súdmi alebo prokurátormi jednej alebo druhej krajiny, na ktoré sa inak vzťahuje zásada vzájomného uznávania.

---

[5] Článok 42 a prílohy VI a VII Aktu o pristúpení.

Na základe zistení tejto správy sú referenčné kritériá, ktoré treba plniť, takéto:

Bulharsko

– Prijať zmeny a doplnenia ústavy, ktorými sa odstránia nejednoznačnosti v súvislosti s nezávislosťou a kompetenciami justičného systému.

– Zabezpečiť transparentnejší a účinnejší súdny proces prostredníctvom prijatia a implementácie nového zákona o justičnom systéme a nového občianskeho súdneho poriadku. Podať správu o vplyve týchto nových zákonov a trestného a správneho poriadku, najmä vo fáze prípravného konania.

– Pokračovať v reforme súdnictva s cieľom zvýšiť jeho profesionálnosť, zodpovednosť a účinnosť. Ročne hodnotiť vplyv tejto reformy a zverejňovať zistené výsledky.

– Viesť profesionálne, nezaujaté vyšetrovanie v prípadoch podozrenia z korupcie na najvyšších miestach a podávať o ňom správy. Podať správu o vnútorných kontrolách verejných inštitúcií a o zverejňovaní majetku osôb zastávajúcich vysoké štátne funkcie.

– Prijať ďalšie opatrenia na prevenciu a boj proti korupcii, najmä na hraniciach a v miestnej samospráve.

– Zaviesť stratégiu boja proti organizovanému zločinu, so zameraním sa na závažnú trestnú činnosť, pranie špinavých peňazí, ako aj na systematické konfiškovanie majetku zločincov. Podať správu o nových a prebiehajúcich prípadoch vyšetrovania, vznesenia obvinenia a odsúdenia v týchto oblastiach.

Rumunsko

– Zabezpečiť transparentnejší a účinnejší súdny proces, najmä rozšírením kapacít a kompetencií Vyššej sudcovskej rady. Podať správu o vplyve nového občianskeho súdneho poriadku a trestného poriadku a monitorovať ho.

– Podľa očakávaní zriadiť bezpečnostný úrad, ktorý bude zodpovedať za overovanie majetku, nezrovnalostí a potenciálnych konfliktov záujmu, ako aj za vydávanie záväzných rozhodnutí, na základe ktorých bude možné prijať odrádzajúce sankcie.

– Stavať na dosiahnutom pokroku, pokračovať v profesionálnom, nezaujatom vyšetrovaní v prípadoch podozrenia z korupcie na najvyšších miestach.

– Prijať ďalšie opatrenia na prevenciu a boj proti korupcii, najmä v miestnej samospráve.

Komisia po konzultáciách s členskými štátmi prijme rozhodnutie, ktorým sa budú implementovať a definovať modality tohto mechanizmu. Účinnosť nadobudne 1. januára 2007. Tento zoznam referenčných kritérií sa upraví, ak ktorákoľvek z oboch krajín pred pristúpením splní jedno alebo viac uvedených kritérií.

3.3.2. Poľnohospodárske fondy

V Bulharsku a Rumunsku existuje reálne riziko, že IACS nebude do pristúpenia riadne fungovať. V oboch krajinách je časový plán dokončenia takéhoto riadne fungujúceho IACS vzhľadom na neskoré začatie príprav veľmi napätý. V dôsledku toho vzniká riziko, že práca, ktorú treba vykonať, nedosiahne potrebnú kvalitu.

Poľnohospodárske fondy zahrnuté do IACS tvoria jednoznačne najväčšiu časť (približne 80 %) výdavkov Bulharska a Rumunska na poľnohospodárstvo, preto je maximálne dôležité, aby IACS riadne fungoval.

Na odstránenie týchto rizík je potrebný mechanizmus, ktorý umožní prijímať v budúcnosti rozhodnutia o opatreniach vzťahujúcich sa na riadne využívanie financovania poľnohospodárstva v rámci IACS. Takéto opatrenia sú potrebné na zabránenie nenáležitým platbám v prvých rokoch po pristúpení a na riešenie hroziaceho rizika, že sa závažným spôsobom naruší fungovanie vnútorného trhu s poľnohospodárskymi produktmi. Toto riziko vyplýva z osobitnej povahy výdavkov na poľnohospodárstvo, ktoré podliehajú prísnemu časovému rámcu. Okrem toho je pre prostriedky podliehajúce IACS typický veľký objem operácií hneď po pristúpení. Treba s nimi hospodáriť, kontrolovať ich a vyplácať čoskoro po pristúpení. Účinnú kontrolu navyše možno vykonať len počas obmedzeného obdobia v príslušnom roku.

Na základe Zmluvy o pristúpení sa tento mechanizmus upravuje v nariadení prijatom súčasne s týmto oznámením. V praxi tento mechanizmus umožní obom krajinám ukončiť potrebné práce na zabezpečenie riadneho fungovania IACS. Opatrenia sa nezavedú, ak tieto krajiny úspešne ukončia prácu v danom časovom rámci. Aby bolo možné prácu ukončiť včas, je potrebné ďalšie zvýšené úsilie.

3.3.3. Bezpečnosť potravín

Bulharsko a Rumunsko majú v súčasnosti kvôli výskytu *klasického moru ošípaných* v oboch krajinách zakázané vyvážať do EÚ živé ošípané, bravčové mäso a niektoré produkty z bravčového mäsa. Situácia v súvislosti s klasickým morom ošípaných si vyžaduje, aby Komisia do dňa pristúpenia prijala určité rozhodnutia.

Bulharsko predložilo na formálne schválenie plán na konečnú eradikáciu klasického moru ošípaných u diviačej zveri. Schválenie tohto plánu by umožnilo začleniť Bulharsko do režimu Spoločenstva zavedeného pre tie členské štáty, ktoré sú zasiahnuté klasickým morom ošípaných. Rumunsko predložilo na formálne schválenie plán na eradikáciu klasického moru ošípaných u diviačej zveri a domácich ošípaných. Súčasná situácia si však v oboch krajinách stále vyžaduje zákaz obchodovať s živými ošípanými, s bravčovým mäsom a niektorými produktmi z bravčového mäsa s EÚ aj po pristúpení. Príslušné opatrenia nadobudnú účinnosť po pristúpení.

Pokiaľ ide o *TSE*, ani jedna z týchto krajín nie je úplne v súlade s *acquis*. Ak Bulharsko a Rumunsko pred pristúpením nezavedú primeraný systém zberu a spracovania uhynutých zvierat a vedľajších živočíšnych produktov na celom svojom území a nedokončia modernizáciu kafilérií, rozhodne sa o zavedení obmedzení, pokiaľ ide o využívanie niektorých vedľajších živočíšnych produktov (napríklad na kŕmenie zvierat). Tieto opatrenia budú vychádzať z Aktu o pristúpení alebo z *acquis*. Účinnosť nadobudnú po

pristúpení.

Zoznam bulharských a rumunských agropotravinárskych prevádzok, ktoré tri roky nemôžu predávať svoje produkty v ostatných členských štátoch, pretože ešte nie sú v súlade s pravidlami EÚ, sa bude do dňa pristúpenia aktualizovať. Aktualizovaný zoznam bude v prípade potreby obsahovať ďalšie nevyhovujúce prevádzky. Tento postup vychádza z prechodných opatrení ustanovených v Akte o pristúpení.

Okrem toho môže byť na základe článku 42 Aktu o pristúpení potrebné prijať osobitné prechodné opatrenia v sektore mlieka z dôvodu nesúladu medzi výrobnou kapacitou vyhovujúcich prevádzok a dostupnosťou vyhovujúceho surového mlieka. Tieto opatrenia zabránia predaju niektorých produktov vyrobených z takéhoto nevyhovujúceho surového mlieka v ostatných členských štátoch.

3.3.4. Bezpečnosť letectva

Vzhľadom na závažné nedostatky, ktoré odhalila Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA) a Združené letecké úrady (JAA) v oblasti bezpečnosti letectva, JAA odmietli vzájomné uznanie Bulharska v rámci systému JAA v príslušných bezpečnostných otázkach, konkrétne letovej spôsobilosti, údržby, prevádzky a licencovania letových posádok. Aby Bulharsko spĺňalo právne predpisy EÚ, musí predložiť nápravný akčný plán na odstránenie všetkých nedostatkov a zaviesť ho v prísne vymedzenom časovom pláne v úzkej spolupráci a s pomocou EASA. EASA potom čím skôr pred pristúpením vykoná inšpekciu, aby si overila realizáciu tohto plánu.

Ak Bulharsko neprijme nevyhnutné nápravné opatrenia, riskuje, že mu Komisia na základe svojej vlastnej iniciatívy alebo na základe žiadosti niektorého členského štátu obmedzí prístup na vnútorný letecký trh. Na základe *acquis* sa môžu príslušné ochranné opatrenia vzťahovať aj na lietadlá zaregistrované v Bulharsku, ktoré nevyhovujú bezpečnostným pravidlám EÚ pre civilné letectvo. Okrem toho môžu byť nevyhovujúci bulharskí leteckí dopravcovia pridaní do európskeho zoznamu zakázaných leteckých dopravcov, ktorí nemôžu vstúpiť do vzdušného priestoru EÚ, prelietavať nad územím EÚ, alebo opustiť tento vzdušný priestor. Všetky tieto opatrenia vychádzajú z *acquis*.

4. Záver

Bulharsko a Rumunsko požiadali o členstvo v Európskej únii v roku 1995 a rokovania o pristúpení sa s oboma krajinami začali vo februári 2000. V roku 2002 Európska rada oznámila svoj zámer privítať Bulharsko a Rumunsko v Európskej únii v roku 2007, ak pri plnení kritérií pre členstvo dosiahnu dostatočný pokrok. Prístupové rokovania sa ukončili v decembri 2004 a Zmluva o pristúpení bola podpísaná v apríli 2005.

Od mája, keď Komisia vydala svoju poslednú správu, vynaložilo Bulharsko a Rumunsko značné úsilie na ukončenie príprav na členstvo v EÚ. Bulharsko a Rumunsko sú dostatočne pripravené, aby do 1. januára 2007 splnili politické a ekonomické kritériá a kritériá *acquis*.

Mnoho problémov uvedených v májovej správe sa už začalo riešiť. Veľa sektorových

otázok sa vyriešilo. Určitý pokrok sa dosiahol v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii, praniu špinavých peňazí a organizovanému zločinu, potrebné sú však ďalšie konkrétne výsledky.

V tejto správe sa uvádzajú tie otázky, ktoré si vyžadujú ďalšiu prácu. Upozorňuje sa v nej na ustanovenia *acquis* a Zmluvy o pristúpení, ktoré sú určené na zabezpečenie riadneho fungovania politík a inštitúcií EÚ po pristúpení. Na základe zistení tejto správy Komisia po konzultáciách s členskými štátmi zriadi mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v oblastiach justičnej reformy a boja proti korupcii, praniu špinavých peňazí a organizovanému zločinu. Na tieto účely sa zaviedli referenčné kritériá, ktoré súvisia s konkrétnymi okolnosťami každej krajiny.

Komisia prijala potrebné právne ustanovenia na zaistenie riadneho hospodárenia s poľnohospodárskymi fondmi EÚ. V správe sa zdôrazňuje, že existujúce pravidlá obsahujú potrebné záruky pre riadne hospodárenie so štrukturálnymi fondmi EÚ a iné programy.

V oblasti bezpečnosti potravín sa zaviedli niektoré osobitné opatrenia. V súčasnosti nie je možné vyvážať z Bulharska a Rumunska do EÚ určité zvieratá a živočíšne produkty z dôvodu výskytu chorôb zvierat. Tieto obmedzenia sa v prípade potreby zachovajú aj po pristúpení.

V oblasti bezpečnosti letectva budú v prípade bulharských lietadiel a leteckých dopravcov potrebné konkrétne opatrenia.

Celkovo Bulharsko a Rumunsko vynaložili značné úsilie na prispôsobenie svojich právnych predpisov a štátnej správy zákonom a pravidlám Európskej únie. Tým sa vo väčšine prípadov zosúladili s normami a postupmi bežne uplatňovanými v Európskej únii. Európska únia ponúkne trvalú podporu pri riešení zostávajúcich problémov. V *acquis* a Zmluve o pristúpení existujú dostatočné záruky na zaistenie riadneho fungovania politík a inštitúcií EÚ. V dôsledku dosiahnutého pokroku budú Bulharsko a Rumunsko schopné prevziať na seba práva a povinnosti vyplývajúce z členstva v EÚ dňa 1. januára 2007. Komisia sa teší na prijatie Bulharska a Rumunska k tomuto dňu za plnohodnotných členov Európskej únie.

PRÍLOHA BULHARSKO

1. Otázky zdôraznené v závere správy z mája 2006, ktoré si vyžadovali ďalšie opatrenia

1.1. Politické kritériá

Justičný systém

Bulharsko ďalej napreduje v reforme svojho justičného systému. Národné zhromaždenie predložilo zmeny a doplnenia ústavy s cieľom odstrániť nejasnosti, ktoré sa týkajú nezávislosti súdnictva a kompetencií justičného systému.

V júni 2006 Najvyššia súdna rada prijala nariadenie o výberových skúškach a hodnotení sudcov v súlade so zákonom o justičnom systéme. Tento zákon upravuje kritériá a postupy hodnotenia odborných kvalít a etických vlastností sudcov. Ustanovuje sa v ňom, že na každé miesto sa vykoná výberové konanie. Počítačový systém náhodného prideľovania prípadov sudcom je v súčasnosti k dispozícii na väčšine súdov. Pokračovala snaha o ďalšie skvalitňovanie systémov IT v súdnictve. Plynulo napredovalo organizovanie odbornej prípravy v Národnom inštitúte spravodlivosti.

V postupoch trestného konania sa v súčasnosti zaviedlo viacero zmien. Prechod zodpovednosti z vyšetrujúcich sudcov (Sledovateli) na policajných vyšetrovateľov (Dosnateli) prebehol plynulo. Prokurátori začali preberať vedenie nad vyšetrovaním vo fáze prípravného konania. Novozriadená pracovná skupina monitoruje fungovanie nového trestného poriadku. Má za cieľ zozbierať informácie o zavádzaní nového poriadku do praxe a odhaliť možné problémy. Zrýchlené postupy v mnohých prípadoch urýchlili trestné konanie. Riadiace štruktúry na prokuratúre sa zlepšili a vynaložilo sa úsilie na posilnenie zodpovednosti a kompetencií samotných prokurátorov. Špecializovaný útvar boja proti organizovanému zločinu a korupcii sa ďalej posilnil a v súčasnosti zamestnáva takmer 80 vyškolených prokurátorov. Tým sa zvýšila účinnosť boja proti organizovanému zločinu a korupcii v justičnom systéme.

Generálny prokurátor predĺžil termíny vyšetrovania mnohých nevyriešených prípadov, pri ktorých sa zákonná lehota blížila ku koncu. Posilnil sa vnútorný inšpektorát na Najvyššej kasačnej prokuratúre, ktorý bojuje proti nezákonnému konaniu sudcov. V máji 2006 správna rada Asociácie prokurátorov Bulharska požiadala všetkých členov asociácie, aby zverejnili svoj ročný príjem a majetkové priznanie a v súlade so zákonom o zverejňovaní majetku osôb zastávajúcich vysoké štátne funkcie ho odovzdali Národnému kontrolnému úradu. Generálna prokuratúra uverejnila výsledky prvej etapy auditu prokuratúr. Vyskytli sa v nich závažné prípady neprofesionálneho správania sa prokurátorov, ktorí uzavreli prípad bez jednoznačných dôkazov. Proti osobám zodpovedným za uvedené činy sa iniciovalo disciplinárne konanie.

Začali sa prípravy na implementáciu správneho poriadku. Tvoria sa opatrenia pre odbornú prípravu a začalo sa s prípravami na vstupné testy pre 315 sudcov správnych súdov. Prvé skúsenosti s novým systémom právnej pomoci sú pozitívne. K dispozícii je dostatočný po čet akreditovaných právnikov a primeraný rozpočet. Pokračuje sa v implementácii zákona

o súkromných subjektoch v oblasti presadzovania práva a vymenovali sa prví súkromní exekútori.

Pretrvávajú však určité obavy.

Treba prijať nevyhnutné zmeny a doplnenia ústavy, aby sa odstránili nejasnosti, ktoré sa týkajú nezávislosti súdnictva a kompetencií justičného systému.

Zloženie a pôsobenie Najvyššej súdnej rady stále vyvoláva obavy. Členovia Najvyššej súdnej rady sa naďalej zaoberajú inými pracovnými aktivitami (väčšinou ako predsedovia súdov alebo prokuratúr), takže sa nemôžu tejto práci venovať naplno. Rozhodovanie Najvyššej súdnej rady v otázkach disciplinárnych opatrení je často pomalé. Neexistujú právne ustanovenia na pozastavenie činnosti sudcom, ktorých prešetrujú v rámci interného disciplinárneho konania. Členstvo sudcu v Najvyššej súdnej rade, o ktorom sa zistí, že porušil disciplínu, nemožno zrušiť. Preto pretrvávajú obavy, pokiaľ ide o schopnosť Najvyššej súdnej rady konať ako dôveryhodný a popredný orgán presadzujúci najvyššie etické normy v bulharskom justičnom systéme. Po prijatí nariadenia o výberových skúškach pre sudcov a o ich hodnotení treba pokračovať v úsilí zabezpečiť jeho prísne uplatňovanie.

Mechanizmus na monitorovanie nového trestného poriadku je zatiaľ málo účinný. Najmä na miestnych súdoch sa sudcovia musia s týmto mechanizmom lepšie oboznámiť a využívať ho. Väčšina problémov súvisiacich s implementáciou nového trestného poriadku sa týka jeho ťažkopádnych postupov, nereálnych lehôt vyšetrovania závažných zločinov a stanovovania termínov pojednávaní prípadov, ako aj právnych obmedzení pri predkladaní dôkazov pracovníkmi polície na súde. Okrem toho sa stále nevyriešili prípady, ktoré sa začali v čase platnosti predchádzajúceho trestného poriadku.

Pokiaľ ide o fázu prípravného konania, policajní vyšetrovatelia potrebujú ďalšiu odbornú prípravu. Vnútorný audit na prokuratúre odhalil množstvo pochybení súvisiacich so zákonnosťou rozhodnutí a lehotami. V niektorých prípadoch sa zistilo, že prokurátori bez odôvodnenia odložili prípady. Závažné nedostatky, zistené na základe auditu fungovania prokuratúry, musia zodpovedné orgány riadne vyriešiť a prijať trvalé opatrenia, ktoré vo všetkých prípadoch zaručia zodpovedný a profesionálny prístup prokurátorov. Na zabezpečenie nestrannosti je potrebné vyvinúť softvér pre náhodné prideľovanie prípadov prokurátorom podobný systému zavedenému pre sudcov. Treba prijať personál, aby podľa predpokladu boli tieto súdy funkčné od 1. marca 2007.

Prijatie nového občianskeho súdneho poriadku sa značne oneskorilo. Nový zákon o súkromných subjektoch v oblasti presadzovania práva podstatne nezlepšil výkon rozsudkov. Proces prijímania súkromných exekútorov sa ešte neuzavrel a odborná príprava sa nachádza len v počiatočnej fáze. Protikorupčné útvary na Najvyššej súdnej rade a prokuratúre treba posilniť o ochrániť pred nenáležitými vplyvmi.

Vo všeobecnosti sa od mája dosiahol určitý pokrok. Ako sa však uvádza, zostáva rad dôležitých otázok, ktoré si naďalej vyžadujú ďalšie zlepšenie.

Protikorupčné opatrenia

Bulharsko dosiahlo ďalší pokrok v oblasti boja proti korupcii. V auguste 2006 sa ako sú

časť programu implementácie stratégie transparentného riadenia, ako aj prevencie korupcie a boja proti korupcii, prijali zmeny a doplnenia zákona o zverejňovaní majetku osôb zastávajúcich vysoké štátne funkcie. Účinnosť nadobudnú v januári 2007. Tento zákon teraz oprávňuje Národný kontrolný úrad s podporou iných verejných orgánov vykonávať kontroly na potvrdenie presnosti priznaní, ktoré osoby zastávajúce vysoké štátne funkcie predložili Národnému kontrolnému úradu. Okrem toho posledné zmeny a doplnenia rozšírili zoznam osôb, ktoré sú povinné predkladať majetkové priznania. V šetci ministri zverejnili svoje majetkové priznania na internete.

V auguste 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o politických stranách. V týchto zmenách a doplneniach sa uvádza, že členovia riadiacich a kontrolných orgánov politických strán musia Národnému kontrolnému úradu priznať celý svoj majetok doma aj v zahraničí, príjmy aj výdavky. Politické strany musia uviesť mená svojich darcov, ako aj druh a hodnotu darov. Okrem toho politické strany musia Národnému kontrolnému úradu predložiť zoznam (neziskových) organizácií, v ktorých majú ich poprední členovia účasť. V septembri 2006 Národný kontrolný úrad zverejnil výsledky podrobného auditu finan čných aktivít a hospodárenia s majetkom politických strán.

V súlade so zákonom o štátnej správe boli na všetkých ministerstvách a vo väčšine štátnych úradov zriadené inšpektoráty, ktoré sú priamo podriadené ministrovi. Tieto in špektoráty môžu v prípade nezákonného správania sa pracovníkov navrhnúť disciplinárne alebo právne opatrenia. Pri rade ministrov sa zriadil „hlavný inšpektorát“, ktorý podlieha predsedovi vlády. Zodpovedá za koordináciu a pomoc pri činnostiach inšpektorátov na ministerstvách. Hlavný inšpektorát je sekretariátom protikorupčnej komisie. Počet pracovníkov tejto komisie v súčasnosti narastá. Na mnohých štátnych orgánoch sa zriadili kontaktné miesta na prijímanie hlásení o korupcii. Pripravil sa plán protikorupčnej odbornej prípravy pre takmer 50 000 štátnych úradníkov na všetkých úrovniach štátnej správy. Prijali sa rôzne ďalšie preventívne opatrenia. Zahŕňajú telefonické linky a schránky na sťažnosti, ako aj zjednodušené postupy pre občanov pri styku s miestnou samosprávou. V rámci hraničnej polície sa prijali opatrenia na zníženie rizika korupcie, a to prostredníctvom náhodných zmien pracovného času a miesta práce. Na ministerstve vnútra prebiehajú bezpečnostné previerky a odborná príprava pracovníkov a zaviedli sa preventívne opatrenia a osvedčené postupy. Generálny prokurátor naďalej uplatňuje aktívnejší prístup, pokiaľ ide o žiadosti o zbavenie poslancov parlamentu imunity. Od mája 2006 boli imunity zbavení dvaja poslanci.

Bulharsko ratifikovalo Dohovor OSN proti korupcii. V auguste 2006 sa prijali zmeny a doplnenia zákona o profesijných organizáciách praktických lekárov a stomatológov, ktoré majú za cieľ prísnejšie sankcie za porušenie profesionálnej etiky.

Pretrvávajú však určité obavy.

Sekretariát protikorupčnej komisie ešte nie je úplne funkčný. Koordinácia protikorupčnej stratégie nie je dokončená a zúčastnené orgány sú príliš roztrúsené.

Opatrenia na podporu informátorov nie sú stále adekvátne. Inšpektoráty v rámci verejnej správy nie sú stále dostatočne nezávislé a treba posilniť ich inštitucionálne právomoci. Okrem toho sa nie vždy dá zaručiť anonymita odkazov, nakoľko je možné registrovať

čísla telefónov. Pokiaľ ide o disciplinárne sankcie v súvislosti s podozrením na korupciu, nepredložila sa žiadna úplná a spoľahlivá štatistika o povahe priestupkov a sankciách. Na korupčné praktiky sú obzvlášť náchylné daňové úrady, colnice a cestný úrad, ako aj veterinárna inšpekcia a miestne samosprávy. Ďalšie kroky sú potrebné na predchádzanie korupcii na hraničných priechodoch, ktoré by taktiež zahŕňali informačné kampane zamerané na vodičov kamiónov a častých cestujúcich. Opatrenia na hraničných priechodoch si vyžadujú ďalšiu revíziu s cieľom zvýšiť účinnosť a zrýchliť postupy.

Vyšetrovanie a stíhanie prípadov korupcie doposiaľ viedlo len k niekoľkým konkrétnym výsledkom. Pokiaľ ide o korupciu na najvyšších miestach, počet obvinení a usvedčení vrcholných predstaviteľov je stále veľmi malý a informácie o úrovni sankcií sú minimálne. Veľmi málo prípadov vyšetrovania podozrení z neetického správania sa sudcov viedlo k stíhaniu a usvedčeniu. Celkovo sa od májovej správy dosiahol určitý pokrok. Ako sa v šak uvádza, zostáva mnoho otázok, ktoré ešte treba riešiť.

1.2. Kritériá *acquis*

Boj proti organizovanému zločinu, podvodom a korupcii

Bulharsko dosiahlo pokrok v policajnej spolupráci a boji proti organizovanému zločinu. Implementoval sa nový trestný poriadok. Uvádzajú sa v ňom nové techniky vyšetrovania zamerané na boj proti organizovanému zločinu, ako aj prijímanie a odborná príprava policajtov, ktorí majú vyšetrovacie právomoci. Hlavné riaditeľstvo boja proti organizovanému zločinu (HRBOZ) je v súčasnosti personálne vybavené vysokokvalifikovanými pracovníkmi. V júli 2006 sa prijal zákon o uzákonení, prijatí a výkone rozhodnutí o zmrazení majetku alebo zadržaní dôkazov, ktorým sa implementuje rozhodnutie Rady o výkone príkazov na zmrazenie majetku alebo dôkazov v EÚ.

Pokračovala spolupráca so susednými krajinami a členskými štátmi EÚ pri rozkladaní medzinárodných zločineckých sietí. Boj proti organizovanému zločinu si získal väčšiu politickú pozornosť a niektoré orgány presadzovania práva boli na tomto poli aktívnejšie. Zaznamenalo sa niekoľko úspešných akcií proti zločineckým sieťam, ktoré obchodujú s ľu ďmi a drogami a falšujú peniaze, pričom v niektorých prípadoch to bolo v spolupráci s členskými štátmi EÚ. Prijalo sa niekoľko opatrení zameraných na odhalenie prepojenia medzi orgánmi presadzovania práva a organizovanými zločineckými skupinami. Čiastočne funkčné sú systémy ochrany svedkov. S Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko a so Spojenými štátmi americkými sa uzavreli dohody o spolupráci pri ochrane svedkov.

Pretrvávajú však určité obavy.

Pokiaľ ide o trestný poriadok, nachádza sa v ňom niekoľko nedostatkov, ktoré sú uvedené v oddiele o reforme súdnictva. Okrem toho stále treba zvýšiť počet špecializovaných pracovníkov, ktorí vykonávajú policajné vyšetrovanie, a zabezpečiť ďal šiu odbornú prípravu policajných vyšetrovateľov. Ochrana údajov a nakladanie s dôvernými informáciami nie sú vždy primerané, čo obmedzuje medzinárodnú spoluprácu. Treba zviesť moderný a konzistentný systém štatistiky trestnej činnosti, ktorý by Bulharsku umožňoval lepšie monitorovať a analyzovať aktuálnu situáciu a trendy.

Nájomné vraždy osôb sa zriedkavo úspešne vyšetria a dôjde k ich stíhaniu. Problematické

zostáva aj nelegálne vlastníctvo strelných zbraní. Počet prípadov úspešného stíhania v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi, pašovaním drog, praním špinavých peňazí, či fal šovaním tovaru, peňazí a dokladov je stále malý.

Organizovaný zločin naďalej predstavuje problém. Treba zlepšiť spoluprácu medzi HRBOZ a finančnými inštitúciami, Europolom a príslušnými orgánmi v zahraničí. Bulharské právne predpisy zabezpečujú nevyhnutné právne nástroje na vyšetrovanie a stíhanie organizovaného zločinu. Musia však ešte priniesť významné výsledky.

Vo všeobecnosti sa zaviedli určité mechanizmy, ktoré by mali umožniť boj proti organizovanému zločinu. Konkrétne výsledky vyšetrovania a stíhania v prípadoch organizovaného zločinu sú však stále nedostatočné.

Pranie špinavých peňazí

Bulharsko dosiahlo určitý pokrok v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí. Právne predpisy v oblasti prania špinavých peňazí sú v súčasnosti väčšinou v súlade s *acquis*. V júni 2006 sa zmenil a doplnil zákon o opatreniach proti praniu špinavých peňazí, aby v plnej miere odzrkadľoval požiadavky druhej smernice EÚ o boji proti praniu špinavých peňazí. Zohľadnili sa tiež revidované odporúčania finančnej akčnej jednotky na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Okrem toho sa uskutočnili rôzne iniciatívy s cieľom zlepšiť presadzovanie práva a spoluprácu medzi orgánmi presadzovania práva: odborná príprava vyšetrovateľov a prokurátorov, nová organizačná štruktúra polície a prokuratúry a zlepšenie vzájomnej koordinácie v rámci orgánov presadzovania práva.

Pozitívny vývoj možno taktiež konštatovať, pokiaľ ide o odpovede na medzinárodné žiadosti o spoluprácu a operácie zamerané proti praniu špinavých peňazí cudzími štátnymi príslušníkmi. Finančný spravodajský úrad je naďalej príslušným správnym orgánom, ktorý analyzuje hlásenia o podozrivých operáciách.

Pretrvávajú však určité obavy.

Účinná implementácia právnych predpisov je stále značne obmedzená, chýbajú konkrétne výsledky v oblasti presadzovania práva a stíhania. Treba organizovať informačné kampane pre všetky subjekty, s ktorými sa spája riziko prania špinavých peňazí, a rozšíriť ich (kontrolné) kapacity. Účinnosť boja proti praniu špinavých peňazí je stále vážne narušaná korupciou a organizovaným zločinom.

Vo všeobecnosti Bulharsko v tejto oblasti dosiahlo určitý pokrok. Musí však ešte preukázať svoju schopnosť dospieť ku konkrétnym výsledkom v oblasti presadzovania práva a stíhania prípadov prania špinavých peňazí.

Integrovaný administratívny a kontrolný systém (IACS)

Nedávno sa dosiahol značný pokrok v súvislosti so zriadením integrovaného administratívneho a kontrolného systému (IACS). Vytvoril sa softvér pre IACS, pričom v súčasnosti sa testuje, a nainštaloval sa hardvér. Pripravil sa podrobný plán kontrol na mieste, prijali a zaškolili sa pracovníci, nakúpilo sa vybavenie a vypracovali sa pracovné

príručky. Na práce súvisiace so zavedením systému identifikácie pozemkových parciel/zemepisného informačného systému (LPIS/GIS) sa poskytli ďalšie značné zdroje, čo tieto práce výrazne zrýchlilo.

Pretrvávajú však určité obavy.

V dôsledku prísneho časového plánu dokončenia systému identifikácie pozemkových parciel/zemepisného informačného systému (LPIS/GIS) vzniká riziko, že vykonané práce nedosiahnu potrebnú kvalitu. Okrem toho sa oneskorilo zavedenie prepojenia medzi registrom poľnohospodárov a LPIS/GIS. Celkovo stále existuje riziko, že IACS nebude do času pristúpenia riadne fungovať. Aby sa zaistila funkčnosť IACS, treba vynaložiť ďal šie úsilie, ktoré sa v niektorých oblastiach musí zintenzívniť.

TSE a vedľajšie živočíšne produkty

Značný pokrok sa zaznamenal taktiež v oblasti zberu a spracovania uhynutých zvierat a vedľajších živočíšnych produktov (riziková kategória 1, 2 a 3). Bulharsko zaviedlo technické kapacity likvidácie živočíšneho odpadu, ktoré sú v súlade s technickými kapacitami EÚ. Predpokladá sa tiež nevyhnutný zberný systém takéhoto materiálu z fariem alebo poľnohospodárskych podnikov, ako aj prostriedky na účinnú kontrolu procesu likvidácie. Likvidácia kafilérneho odpadu mäsokostnej múčky sa má robiť spolo čným spaľovaním. Ďalší kafilérny odpad tuk sa využíva v kafiléria ch ako náhrada paliva.

Súčasné dve kafilérie sa nachádzajú veľmi blízko seba na severovýchode Bulharska. Hoci je kapacita existujúcich kafilérií dostatočná, Bulharsko plánuje vybudovať tretiu, aby sa zaistilo rovnomernejšie rozloženie kapacít v krajine a využilo sa moderné zariadenie. Pokiaľ ide o nízkorizikový materiál (kategória 3), podniky majú možnosť poslať takéto produkty buď do kafilérie alebo do podnikov registrovaných alebo schválených na spracovanie takéhoto materiálu v súlade s požiadavkami a postupmi EÚ. Bulharsko zostavilo zoznam všetkých existujúcich podnikov, ktoré sa zaoberajú obchodovaním s materiálom kategórie 3 alebo jeho ďalším spracovaním. Všetky tieto podniky sa skontrolovali a zaregistrovali alebo schválili.

Pretrvávajú však určité obavy.

Bulharsko ešte musí zlepšiť všetky aspekty presadzovania práva a pokračovať v systematických (krížových) kontrolách na všetkých úrovniach, ako aj zaviesť systém kritických kontrolných bodov ohrozenia zdravia (HACCP). Vo všeobecnosti existuje riziko, že systém likvidácie živočíšneho odpadu nebude po pristúpení úplne funkčný.

Finančná kontrola výdavkov spojených so štrukturálnymi opatreniami

V súvislosti s akreditačným procesom rozšíreného systému decentralizovanej implementácie (EDIS) pre predvstupové finančné nástroje Phare a ISPA sa dosiahol zna čný pokrok. Bulharsko prijalo osobitné opatrenia, ako je rozhodnutie vlády menovať ďal ších kontrolórov v príslušných inštitúciách, pokračovalo v prijímaní pracovníkov a organizovalo programy intenzívnej odbornej prípravy pracovníkov v príslušných kľú čových oblastiach. Medzi ministerstvom financií a príslušnými rezortnými ministerstvami sa podpísalo memorandum o porozumení, ktoré by malo viesť k zlepšeniu spolupráce

a urýchleniu akreditácie EDIS pre Phare a ISPA.

Bulharsko teraz musí intenzívne pokračovať vo svojom úsilí a ukončiť prebiehajúci proces prijímania a odbornej prípravy pracovníkov, ako aj uskutočniť ďalší program komplexnej odbornej prípravy pre expertov z implementačných agentúr v oblasti postupov a vnútro štátnych právnych predpisov o obstarávaní a pripraviť ďalšie potrebné príručky.

Súčasné tempo príprav by malo pre niektoré zainteresované implementačné orgány zaruči ť ukončenie akreditácie EDIS pre ISPA do konca roka, minimálne v jednom prípade sa v šak akreditácia neodporučí. Pokiaľ ide o akreditačný proces EDIS pre Phare, aby bolo mo žné dosiahnuť cieľ, bude potrebné vynaložiť ďalšie úsilie.

2. Ostatné otázky, ktoré si v máji 2006 vyžadovali ďalší pokrok

2.1. Politické kritériá

Obchodovanie s ľuďmi

V tejto oblasti sa dosiahol pokrok. Pokračujúca spolupráca s členskými štátmi v boji proti obchodovaniu s ľuďmi viedla k rozloženiu jednej zločineckej siete. V auguste 2006 sa zmenil a doplnil trestný zákonník a v súčasnosti sa v ňom tiež ako osobitný trestný čin definuje obchodovanie s tehotnými ženami, ktoré má za cieľ obchodovanie s novorodencami.

Pretrvávajú však určité obavy.

Národná komisia proti nezákonnému obchodovaniu nemá k dispozícii žiadne funkčné priestory. Jej tajomník rezignoval v júli 2006. V oblasti obchodovania s ľuďmi je Bulharsko naďalej tranzitnou krajinou a krajinou pôvodu. Obchodovanie s novorodencami, na ktorom sa podieľajú tehotné ženy prostredníctvom pôrodu v zahrani čí, nebolo zastavené. Absencia spoľahlivého mechanizmu registrácie vedie k nedostatku jednoznačných informácií o osobách, s ktorými sa obchoduje, a o počte nezvestných osôb. Implementácia zákona o bulharských identifikačných dokladoch sa zatiaľ neukončila. Implementácia programu ochrany svedkov je obmedzená. Bulharsko doposiaľ nepodpísalo Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi. Vo všeobecnosti sa v oblasti obchodovania s ľuďmi dosiahol malý pokrok.

Zlé zaobchádzanie vo väzbe a väzenské podmienky

Otázky uvedené v májovej správe v oblasti väzenských podmienok, zaobchádzania s väz ňami a dodržiavania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov v záchytných centrách a väzniciach treba ešte vyriešiť.

Ochrana detí

V oblasti ochrany detí sa dosiahol pokrok. V máji 2006 sa na inšpektoráte úradu sociálnej pomoci zriadil špecializovaný útvar, ktorý zodpovedá za kontrolu a monitorovanie zariadení starostlivosti o starších ľudí a deti. V júni 2006 sa začal monitorovať program „asistenti pre ľudí so zdravotným postihnutím“. V tomto rámci sa uskutočňuje aj odborná

príprava rodičov, ktorí majú deti so zdravotným postihnutím. Zmenili a doplnili sa vykonávacie pravidlá zákona o sociálnej pomoci s cieľom zlepšiť rozvoj alternatívnych slu žieb pre deti. Pokračovalo monitorovanie zariadení pre deti so zdravotným postihnutím.

Pretrvávajú však určité obavy.

Životné a hygienické podmienky v mnohých zariadeniach zostali na veľmi nízkej úrovni. Špecializovaný útvar zriadený na inšpektoráte úradu sociálnej pomoci treba ďalej rozvíjať, aby mohol monitorovanie vykonávať na uspokojivej úrovni. Treba prijať opatrenia na primerané riešenie výsledkov takéhoto monitorovania.

Starostlivosť o zdravotne postihnutých a duševne chorých

V tejto oblasti sa dosiahol mierny pokrok. Podnikli sa určité kroky, najmä s cieľom zlepšiť transparentnosť rozdelenia kompetencií medzi ministerstvom zdravotníctva a ministerstvom práce a sociálnych vecí.

Pretrvávajú však určité obavy.

Agentúru pre ľudí so zdravotným postihnutím treba vyzdvihnúť ako inštitúciu zodpovednú za plánovanie a implementovanie národnej politiky pre zdravotne postihnutých. Značné úsilie je stále potrebné na zaistenie lepších životných podmienok v zariadeniach. Okrem toho je potrebné úsilie, aby sa predišlo ďalšej inštitucionalizácii a zrealizovali sa opatrenia ustanovené v Národnom akčnom pláne implementácie politiky duševného zdravia v Bulharsku na roky 2004 – 2012. Existujúce projekty a priority nedostatočne uspokojujú potreby ľudí v týchto zariadeniach.

Ochrana a integrácia menšín

V súvislosti s integráciou Rómov sa dosiahol určitý pokrok. V máji 2006 sa začal program gramotnosti a odborného vzdelávania Rómov „Od sociálnej pomoci k zamestnanosti“. Jeho cieľom je poskytnúť nezamestnaným Rómom základnú odbornú prípravu pre zamestnanie. Okrem toho sa v rámci tohto programu zaistilo zamestnanie členov rómskej komunity, najmä pri modernizácii infraštruktúry.

V máji 2006 sa určil koordinátor plánu dekády rómskej integrácie na roky 2005 – 2015. Bulharsko na jeden rok prevzalo predsedníctvo Dekády rómskej integrácie. Organizujú sa pravidelné monitorovacie stretnutia s cieľom preveriť implementáciu tohto programu. Prijatím ďalších pracovníkov sa posilnili administratívne kapacity komisie pre ochranu pred diskrimináciou. Pokračovala implementácia opatrení zameraných na odbornú prípravu a iné odborné vzdelávanie ohrozených skupín. Ďalšia odborná príprava sa zabezpečila pre pracovníkov riaditeľstva pre etnické a demografické záležitosti.

Pretrvávajú však určité obavy.

Ešte sa s konečnou platnosťou neurčili pracovné náplne a rozpočet pre asistentov učite ľov. Opatrenia na integráciu rómskych detí v školách treba ďalej rozširovať, aby zahŕňali aj vyššie vzdelanie. Zdravotný stav rómskej populácie je zlý a často sa vyskytujú ochorenia v dôsledku chudoby alebo nedostatočnej hygieny. Mnoho Rómov má stále

obmedzený prístup ku zdravotnej starostlivosti. Treba ďalej zvýšiť úsilie o umiestnenie ohrozených skupín, najmä Rómov, na trhu práce.

Administratívne kapacity štátnej rady pre spoluprácu v etnických a demografických záležitostiach sú naďalej malé, najmä na regionálnej úrovni. Prístup vlády k neregistrovaným osadám predovšetkým rómskej komunity spôsobil napätie. Nútené vysťahovanie toto napätie ešte prehĺbilo. V boji proti všetkým formám intolerancie je potrebné ďalšie úsilie, najmä čo sa týka dôsledného uplatňovania existujúcich právnych predpisov o televíznom a rozhlasovom vysielaní a ďalších aktivít zacielených na boj proti akejkoľvek forme rasizmu, diskriminácie alebo xenofóbie.

2.2. Ekonomické kritériá

Makroekonomická stabilita a deficit bežného účtu

V správe z mája 2006 sa opätovne potvrdilo, že ide o fungujúcu trhovú ekonomiku, a konštatovalo sa, že pokračujúca obozretná fiškálna a mzdová politika je nevyhnutná z dôvodu narastajúceho deficitu bežného účtu. Pokrok sa dosiahol v týchto oblastiach. Fiškálna politika zostala prísna a prebytok verejnej správy za prvých sedem mesiacov roka 2006 dosiahol 3,6 % predpokladaného HDP. Reálna mzda sa v prvom polroku 2006 medziročne zvýšila o 1,5 %, teda menej ako produktivita. Rast vývozu tovaru sa v prvom polroku 2006 zrýchlil približne o 30 % a prevyšoval rast dovozu. V dôsledku toho začal obchodný deficit v máji mierne klesať a do konca júna dosiahol 21,0 % HDP. Spolu s nižším obchodným deficitom poklesol v júni taktiež deficit bežného účtu, a to prvý raz za viac ako rok. Čistý prílev PZI naďalej pokrýva približne 75 % deficitu bežného účtu.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky. Deficit bežného účtu je stále vysoký a ďalej sa medziročne zvyšoval z 11,8 % na konci roka 2005 na 14,3 % v júni 2006. Bolo to spôsobené najmä nižšími príjmami z cestovného ruchu, výrazne nižšími bežnými transfermi a nižším prebytkom bilancie výnosov. Preto na zníženie veľkej zahraničnej zadlženosti treba zachovať prísnu makroekonomickú politiku.

Privatizácia a reštrukturalizácia priemyslu

V správe z mája 2006 sa konštatuje, že privatizačný proces a liberalizácia a reštrukturalizácia sieťových odvetví značne pokročili. Ďalší pokrok sa dosiahol v týchto oblastiach. Privatizačný proces opätovne získava dynamiku. Predaj spoločnosti riečnej plavby a tepelnej elektrárne vo Varne sa ukončil. Začali sa prípravy na privatizáciu niektorých regionálnych teplární. V júni začalo výberové konanie na predaj bulharských aerolínií Bulgaria Air. Pokračovala liberalizácia trhu s energiami, pričom sa znížili hraničné hodnoty pre priame obchody medzi väčšími klientmi a dodávateľmi.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky. Je potrebné ukončiť privatizačný proces tak, ako ho naplánovala vláda. Privatizačná stratégia námornej spoločnosti sa v súčasnosti stále reviduje v Rade ministrov. Do pristúpenia sa musí ukončiť rozdelenie národnej elektrárenskej spoločnosti a Bulgargasu, ako aj liberalizácia trhu so zemným plynom a elektrickou energiou. Treba pokračovať v snahe o zlepšenie finančnej situácie železničných spoločností.

Podnikateľské prostredie

Správa z mája 2006 konštatovala, že je potrebné ďalšie zlepšenie fungovania justičného systému a ďalšie zmiernenie regulačného zaťaženia podnikateľov. Mierny pokrok sa dosiahol v týchto oblastiach. V máji bol do parlamentu predložený návrh občianskeho súdneho poriadku. Taktiež v máji sa prijali zmeny a doplnenia právnych predpisov v oblasti platobnej neschopnosti. V júni rada pre hospodársky rast prijala akčný plán lepšej regulácie, ktorý zahŕňa prehľad v súčasnosti platných najproblémovejších predpisov.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky. Je potrebné úplne implementovať zákon o obchodnom registri a úplne sprevádzkovať elektronický obchodný register. Musí sa pokračovať v úsilí o zmiernenie regulačného zaťaženia a zamerať sa najmä na tie predpisy, ktoré predstavujú pre podnikanie najväčšie prekážky. Hodnotenie regulačného zaťaženia treba implementovať oveľa systematickejšie. Fungovanie administratívneho a justičného systému treba ďalej skvalitňovať.

Flexibilita trhu práce

V správe z mája 2006 sa konštatovalo, že regulačný rámec trhu práce musí byť flexibilnej ší. Určitý pokrok sa dosiahol v týchto oblastiach. Zmeny a doplnenia zákonníka práce z mája umožnili trocha flexibilnejšiu úpravu pracovného času. Maximálny týždňový pracovný čas zamestnancov pracujúcich na základe osobitných zmlúv o vykonaní doplnkových prác sa zvýšil na 48 hodín. Ak títo zamestnanci písomne súhlasia, môžu pracovať aj dlhšie. Okrem toho sa v niektorých prípadoch maximálne referenčné obdobie na výpočet priemernej dĺžky týždňového pracovného času predĺžilo na šesť mesiacov.

Treba však ešte vyriešiť niektoré neuzavreté otázky. Ustanovenia zákonníka práce o pracovnom čase a práci na dobu určitú sú naďalej relatívne prísne. Bežná práca nadčas je principiálne naďalej zakázaná, s výnimkou určitých konkrétnych prípadov. Príplatky za dosiahnutý služobný vek sa stále neintegrovali do bežných mzdových tried. Na riešenie problémov na trhu práce je naďalej nevyhnutná komplexná reforma vzdelávacieho systému.

2.3. Kritériá *acquis*

V tomto oddiele sa v dvoch kategóriách hodnotí vývoj v tých oblastiach *acquis*, ktoré si podľa správy z mája 2006 vyžadovali zvýšené úsilie.

– Po prvé, oblasti, v ktorých sa dosiahol výrazný pokrok a v ktorých je za predpokladu, že sa udrží súčasná dynamika, príprava Bulharska na správnej ceste.

– Po druhé, oblasti, v ktorých sa vyžaduje ďalší pokrok a prípravy Bulharska by mali pokračovať.

2.3.1. Oblasti, v ktorých sú prípravy na správnej ceste

Kapitola 2 Voľný pohyb osôb

V oblasti **vzájomného uznávania odborných kvalifikácií** sa v júli 2006 zmenil a doplnil

zákon o zdravotnej starostlivosti a pokračuje posilňovanie administratívnych kapacít, pokiaľ ide o odbornú prípravu a ďalší rozvoj vhodných administratívnych štruktúr. Pokrok sa zaznamenal aj v oblasti zdravotníckych profesií (lekári, všeobecné zdravotné sestry, stomatológovia, farmaceuti a pôrodné asistentky), ako aj v koordinácii odbornej prípravy a automatickom vzájomnom uznávaní kvalifikácií v oblastiach, pre ktoré sa v auguste 2006 prijali nariadenia. Bulharsko musí zabezpečiť riadnu implementáciu uvedených právnych predpisov.

Kapitola 3 Sloboda poskytovať služby

V oblasti **bankovníctva** sa v júli 2006 prijal zákon o doplnkovom dohľade nad finančnými konglomerátmi a zákon o úverových inštitúciách. Zákon o ochrane bankových vkladov sa zmenil a doplnil taktiež v júli 2006. Bulharsko musí ešte dokončiť transpozíciu nových pravidiel EÚ v oblasti kapitálových požiadaviek pre úverové inštitúcie a investičné spolo čnosti.

V oblasti **investičných služieb** a **trhov s cennými papiermi** rada v júli 2006 schválila zmeny a doplnenia zákona o verejnej ponuke cenných papierov a zákona o obchodovaní osôb s prístupom k dôverným informáciám a o manipulácii trhu s cennými papiermi a predložila ich na schválenie parlamentu. V oblasti **informačnej spoločnosti** sa prijal zákon o elektronickom obchode. Bulharsko značne pokročilo v oblasti bankovníctva, investičných služieb a trhov s cennými papiermi, ako aj v oblasti informačnej spoločnosti.

Kapitola 7 Poľnohospodárstvo

Bulharsko napredovalo aj v niektorých oblastiach poľnohospodárstva. Pokrok sa dosiahol, pokiaľ ide o zriadenie **platobnej agentúry**, informovanosť a odbornosť v oblasti **obchodných mechanizmov** a o zriadenie **organizácií spoločného trhu s vínom a alkoholom, hovädzím mäsom a mliekom**. Podobne sa výrazný pokrok dosiahol vo veterinárnom sektore, najmä čo sa týka **obchodu so živými zvieratami a živočíšnymi produktmi**, **spoločných opatrení** vrátane zoonóz a **dobrých životných podmienok zvierat**. V poslednej menovanej oblasti prebiehajú podrobné analýzy zamerané na presadzovanie noriem EÚ. Vypracovali sa príslušné projekty pomoci zo Spoločenstva. Bulharsko v uvedených oblastiach dosiahlo značný pokrok.

Kapitola 8 Rybné hospodárstvo

Pokiaľ ide o **inšpekcie a kontroly**, právne požiadavky EÚ súvisiace s registráciou úlovku a vedením lodných denníkov sa transponovali a presadzujú sa. V súvislosti s **riadením zdrojov a flotily** sa výrazný pokrok dosiahol v satelitnom systéme monitorovania rybárskych plavidiel, ktorý by mal byť do pristúpenia funkčný pre všetky príslušné plavidlá. Čo sa týka príprav účasti Bulharska na **štrukturálnych opatreniach EÚ** pre fondy rybného hospodárstva a na **trhovej politike**, Bulharsko uskutočnilo výrazné kroky na zlepšenie administratívnych kapacít a vzťahov s rybným priemyslom. Okrem toho sa Komisii predložil návrh národného strategického plánu.

Kapitola 9 Doprava

V oblasti **námornej dopravy** je badateľný určitý pokrok. V auguste sa do parlamentu

predložila aktualizovaná stratégia privatizácie spoločnosti Navybulgar. Pokiaľ nebude nezávislosť inšpekcií garantovaná ukončením privatizačného procesu, všetky inšpekcie, okrem previerok podľa Medzinárodného kódexu pre bezpečnosť lodí a prístavov a Medzinárodného kódexu pre bezpečné riadenie, ako aj vydávanie dokladov o spoľahlivom zložení posádky lodí budú uskutočňovať klasifikačné spoločnosti. Do pristúpenia môžu tieto inšpekcie vykonávať len klasifikačné spoločnosti uznané EÚ.

Kapitola 10 Dane

Bulharsko dosiahlo výrazný pokrok v oblastiach dane z pridanej hodnoty (DPH). V oblasti DPH sa v júli 2006 prijal nový zákon o DPH. Obsahuje najmä ustanovenia o transpozícii vnútorného režimu Spoločenstva. V oblasti počítačového prepojenia Bulharsko značne pokročilo a malo by pokračovať v snahách o včasné ukončenie prípravy DPH v rámci systému E-služieb.

Kapitola 13 Zamestnanosť a sociálna politika

Bulharsko dosiahlo značný pokrok v oblasti **pracovného práva**. V máji 2006 sa v súlade s *acquis* novelizoval zákonník práce, najmä pokiaľ ide o smernice o kolektívnom prepúš ťaní, prevode podnikov, práci na čiastočný úväzok, práci na dobu určitú, platobnej neschopnosti zamestnávateľa, pracovnom čase, písomných informáciách o individuálnych pracovných podmienkach a o ochrane mladých ľudí pri práci. Prijali sa tiež ďalšie zákony zamerané na transponovanie smernice o vysielaní pracovníkov a smerníc, ktoré dopĺňajú zákony o európskej spoločnosti a o európskom družstve, ďalej smernice o informáciách a konzultáciách a smernice o európskych podnikových radách. Väčšina nedostatkov sa teda odstránila. Administratívne kapacity a mechanizmy vnútornej kontroly inšpektorátu práce však treba ďalej rozšíriť, aby bolo možné zabezpečiť účinné, spravodlivé uplat ňovanie *acquis* v tejto oblasti.

Významný pokrok sa dosiahol v príprave na riadenie **Európskeho sociálneho fondu (ESF)**, najmä vo vzťahu k odbornej príprave štátnych zamestnancov a ďalšiemu prijímaniu pracovníkov.

Kapitola 21 Regionálna politika

Pokiaľ ide o **inštitucionálne štruktúry** (administratívne kapacity), Bulharsko dosiahlo značný pokrok v oblasti pokračujúcej implementácie plánov zamestnávania v rôznych príslušných orgánoch. Rast miezd štátnych zamestnancov, ktorí sa podieľajú na spravovaní fondov EÚ, umožnil prijatie kvalifikovaného personálu. Na zaistenie účinnej implementácie štrukturálnych fondov sa zorganizovala rozsiahla odborná príprava.

V oblasti **monitorovania a hodnotenia** sa vďaka ukončeniu základného pilotného systému pre informačný systém riadenia dosiahol značný pokrok. Začala sa úvodná odborná príprava a vypracoval sa komplexný vzdelávací program pre všetkých konečných užívateľov. V mnohých riadiacich orgánoch sa zriadili hodnotiace útvary. Rozširovanie kapacít na všetkých úrovniach sa však bude musieť posilniť, aby sa zaistila úplná absorpcia fondov EÚ, pričom sa dodrží *acquis*. Okrem toho bude treba veľkú pozornosť venovať postupom výberu projektov a ich implementácii.

Kapitola 22 Životné prostredie

Bulharsko dosiahlo značný pokrok v oblasti **jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením**. Stúpol počet pracovníkov úradu pre jadrovú reguláciu a zamestnali sa experti zodpovední za aspekty súvisiace s ohrozením zdravia.

Kapitola 23 Ochrana spotrebiteľa a zdravia

V tejto kapitole sa dosiahol významný pokrok. Zosúladenie bulharských právnych predpisov s *acquis* v oblasti **opatrení vzťahujúcich sa na bezpečnosť** a **opatrení nevzťahujúcich sa na bezpečnosť** výrazne pokročilo vďaka prijatiu zákona o spotrebiteľských úveroch a zmien a doplnení zákona o ochrane spotrebiteľa. Nová sekundárna legislatíva zahŕňa podporný mechanizmus pre spotrebiteľské organizácie a povinné pravidlá pre komisiu pre ochranu spotrebiteľa. Návrh zákona o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku sa vypracoval, stále však nebol schválený bulharskou vládou a prijatý v parlamente.

Uskutočnilo sa ďalšie prijímanie a odborná príprava pracovníkov orgánu zodpovedného za tvorbu politiky a orgánov na jej presadzovanie. Zriadením komisie pre ochranu spotrebiteľa (KOS) a rady pre koordináciu a výmenu informácií sa zlepšil **dohľad nad trhom**. Rada zodpovedá za koordináciu medzi KOS a ďalšími tromi hlavnými orgánmi dohľadu nad trhom. Aktívna účasť v systéme rýchleho varovania pre nepotravinárske výrobky EÚ a intenzívnejšie inšpekcie s nadväzujúcimi administratívnymi opatreniami svedčia o primeranom dohľade nad trhom. 12 % všetkých vykonaných inšpekcií viedlo k vydaniu administratívneho aktu alebo v ôsmich prípadoch k stiahnutiu výrobkov z trhu.

Po vytvorení účinného spotrebiteľského hnutia sa jedenástim bulharským **spotrebiteľským organizáciám** poskytli finančné zdroje a zabezpečila sa dôsledná odborná príprava ich pracovníkov. Po podpísaní memoranda o spoločných postupoch s KOS sa tieto MVO formálne podieľajú na dohľade nad trhom. Začala sa kampaň, ktorá informuje verejnosť o cieľoch a mechanizmoch ochrany spotrebiteľa.

Kapitola 24 Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí

V oblasti **azylovej politiky** sa primerane posilnili administratívne kapacity úradu pre utečencov.

V oblasti **justičnej spolupráce v otázkach občianskeho a trestného práva** sa ratifikovala dohoda o privilégiách a imunite Medzinárodného trestného tribunálu a Dohovor Rady Európy o predchádzaní terorizmu. Pokiaľ ide o kvalitu medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach, v júli 2006 sa prijal zákon o uzákonení, prijatí a výkone rozhodnutí o zmrazení majetku alebo zadržaní dôkazov, ktoré vydali členské štáty EÚ. Bulharsko v týchto oblastiach dosiahlo značný pokrok.

2.3.2. Oblasti, v ktorých sa vyžaduje ďalší pokrok

Kapitola 3 Sloboda poskytovať služby

V oblasti **poistenia** boli v júni 2006 prijaté zmeny a doplnenia zákona o poisťovníctve

ustanovujúce povinné zaistenie, ktoré musí schváliť garančný fond.

V Bulharsku však stále premáva veľa vozidiel s neplatnými evidenčnými číslami. Zatiaľ sa neuskutočnil program garančného fondu v oblasti zaistenia. Hlavným problémom ostáva podpis viacstrannej dohody pod záštitou Rady kancelárií, ako aj dohody medzi kompenza čnými orgánmi a garančnými fondmi, s cieľom umožniť bulharským vozidlám jazdiť v EÚ bez hraničnej kontroly povinného zmluvného poistenia motorového vozidla (PZPMV) a zabezpečiť úplnú uplatniteľnosť štvrtej smernice o poistení motorových vozidiel. Preto hrozí riziko, že sa hraničná kontrola PZPMV bulharských vozidiel bude vyžadovať aj po pristúpení a že kompenzačné orgány nebudú obetiam dopravných nehôd poskytovať od škodnenie, alebo ho budú poskytovať iba čiastočne, ako sa uvádza v článku 6 uvedenej smernice.

Vychádzajúc z pokroku, ktorý sa dosiahol od mája 2006, prípravy Bulharska by v oblasti poistenia mali pokračovať aj v zostávajúcich mesiacoch.

Pokiaľ ide o **ochranu osobných údajov**, právne predpisy Bulharska stále nie sú zosúladené s *acquis*. Zmeny a doplnenia zákona o ochrane osobných údajov sa stále pripravujú a doposiaľ sa neukončilo prijímanie ďalších pracovníkov komisie na ochranu údajov. Treba vyriešiť nedostatočnú rozpočtovú nezávislosť a fungovanie systému registrácie a oznamovania údajov. Je potrebné rozšíriť činnosti súvisiace s presadzovaním a riešením sťažností a dozorný orgán musí podniknúť účinné kroky pri určovaní využitia prostriedkov a právomocí, ktoré už má k dispozícii.

Kapitola 4 Voľný pohyb kapitálu

V oblasti **prania špinavých peňazí** sa dosiahol pokrok v súvislosti so zmenami a doplneniami zákona o opatreniach proti praniu špinavých peňazí, ktoré vo veľkej miere odzrkadľujú požiadavky druhej smernice EÚ o boji proti praniu špinavých peňazí, a v súvislosti so zosúladením bulharských právnych predpisov s revidovanými odporú čaniami finančnej akčnej jednotky na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Bulharsko musí demonštrovať svoju schopnosť dosiahnuť konkrétne výsledky v oblasti presadzovania práva a stíhania prípadov prania špinavých peňazí. (*Pozri tiež kapitolu 1.2.*)

Kapitola 5 Obchodné právo

Bulharsko pokročilo v oblasti ochrany **práv duševného a priemyselného vlastníctva (PDV)**. Zmeny a doplnenia zákona o patentoch sa prijali v júli 2006 a zmeny a doplnenia zákona o obchodných značkách a zemepisných označeniach a zákona o priemyselnom dizajne sa prijali v auguste 2006. V máji sa v spolupráci so Svetovou organizáciou du ševného vlastníctva a Európskou komisiou zorganizovala v Ruse významná konferencia zameraná na informovanosť. Národná kampaň na zvýšenie informovanosti verejnosti za čala v elektronických médiách v auguste 2006. Rada na ochranu PDV sa stretla dvakrát. Uskutočnili sa tiež stretnutia s priemyselnými združeniami pôsobiacimi v oblasti du ševného vlastníctva. Na príslušných ministerstvách, patentovom úrade, ako aj pre prokurátorov a colníkov sa organizovala odborná príprava. Naďalej hrozí trestná činnosť súvisiaca s PDV, pričom pre Bulharsko predstavuje skutočný problém. V krajine by sa malo zabezpečiť, aby používatelia chránených skutočností, ako sú prevádzkovatelia

káblových rozvodov, dodržiavali svoju povinnosť platiť licenčné poplatky.

Čo sa týka aktuálnych zmien a doplnení bulharského patentového zákona, obavy vzbudzujú niektoré úpravy, ktoré vedú k skráteniu lehôt v systéme dočasnej ochrany farmaceutických výrobkov. To do istej miery obmedzilo nadobudnuté práva.

Kapitola 7 Poľnohospodárstvo

Pokiaľ ide o **systém veterinárnej kontroly na vnútornom trhu**, Bulharsko musí ešte dokončiť infraštruktúru (miesta hraničnej kontroly) a postupy kontroly živých zvierat a výrobkov živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín, zaviesť účinný systém kontroly účasti na vnútornom trhu a preukázať databázy na identifikáciu, registráciu a kontrolu pohybu príslušných druhov živého dobytka (sledovateľnosť) fungujúce v reálnom čase, online a pre mnohých užívateľov. Aby sa zaistilo, že sa v krajine nevyskytuje klasický mor ošípaných, potrebné sú opatrenia na kontrolu **chorôb zvierat**. Konečne, čo sa týka **verejného zdravia**, Bulharsko musí ešte zaviesť rozdeľovanie vyhovujúceho surového mlieka medzi mliekarenskými prevádzkami v mliekarenskom sektore.

Kapitola 9 Doprava

V oblasti **leteckej dopravy** spoločné inšpekcie Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva (EASA) a Združených leteckých úradov (JAA) zistili závažné a pretrvávajúce nedostatky v administratívnych kapacitách bulharského úradu civilného letectva, ktoré sú potrebné na zabezpečenie nevyhnutnej kontroly bezpečnosti, implementovanie po žiadaviek Spoločenstva, pokiaľ ide o certifikovanie, letovú spôsobilosť a údržbu lietadiel, a na zabezpečenie toho, aby veľká letka naprojektovaná v Spoločenstve nezávislých štátov spĺňala tieto požiadavky.

Aby Bulharsko spĺňalo príslušné bezpečnostné pravidlá EÚ pre letectvo, na odstránenie v šetkých bezpečnostných nedostatkov musí naliehavo predložiť nápravný akčný plán a zaviesť ho v prísne vymedzenom časovom pláne v úzkej spolupráci a s podporou EASA. EASA potom bude musieť pred pristúpením Bulharska overiť implementáciu tohto plánu vo forme ďalšej inšpekcie.

Kapitola 10 Dane

V oblastiach **priamych daní** a **vzájomnej pomoci** sa nezaznamenal žiadny pokrok, keď že parlament stále neprijal príslušné právne akty. Bulharsko ešte musí zrušiť bezcolné obchody pre cestujúcich vstupujúcich do krajiny.

Kapitola 13 Sociálna politika a zamestnanosť

Pokiaľ ide o **verejné zdravie**, pripravuje sa ďalšie zosúladenie právnych predpisov v oblasti krvi a výrobkov z krvi, ako aj tkanív a buniek, čím sa ukončí zosúlaďovanie s *acquis*. Požiadavky EÚ na sledovateľnosť a oznamovanie závažných nežiadúcich reakcií a udalostí sa transponovali. Mierne sa posilnili administratívne kapacity príslušných výkonných orgánov. Prebiehajú pravidelné inšpekcie súčasnej siete špecializovaných in štitúcií, na ktoré podľa potreby nadväzujú administratívne akty alebo sankcie.

Pokiaľ ide o dostupnosť zdravotnej starostlivosti a starostlivosť o deti, starých ľudí a osoby so zdravotným postihnutím, stále je potrebné značné úsilie na zaistenie lepších životných podmienok v zariadeniach, na zníženie miery inštitucionalizácie a na realizáciu opatrení ustanovených v „Národnom akčnom pláne implementácie politiky duševného zdravia v Bulharsku na roky 2004 – 2012“. Napriek určitému pokroku, ktorý sa od mája 2006 dosiahol v oblasti **sociálneho dialógu**, bipartitný dialóg sa neposilnil dostatočne a nevyriešená ostáva taktiež potreba väčšej tvorby kapacít. Kritériá zastúpenia treba uplatňovať pri všetkých organizáciách sociálnych partnerov nestranne. Účasť na tripartitnom dialógu je potrebné obmedziť na organizácie sociálnych partnerov so sociálnym mandátom. V tejto oblasti musí Bulharsko svoje prípravy zintenzívniť.

V oblasti **sociálneho začlenenia** treba riešiť ešte niekoľko otázok. Bulharsko musí pokračovať v analytickej práci a rozvoji sociálnej štatistiky o chudobe a sociálnom vylúčení v súlade s ukazovateľmi EÚ o sociálnom začlenení. Je potrebné pokračovať v snahe o zlepšenie situácie ohrozených skupín, najmä Rómov, a naďalej podporovať ich úplné začlenenie do spoločnosti.

Bulharsko dosiahlo určitý pokrok v oblasti **antidiskriminácie**. Musia sa však zlepšiť administratívne kapacity komisie pre ochranu pred diskrimináciou. Úsilie na zabezpečenie účinnej implementácie rámcového programu na rovnoprávne začlenenie Rómov do bulharskej spoločnosti nie je dostatočné.

Kapitola 14 Energetika

V oblasti **hospodárskej súťaže a vnútorného trhu s energiou** sa dosiahol malý pokrok. Úplné otvorenie trhu s elektrickou energiou a zemným plynom napreduje, avšak na ukončenie reštrukturalizácie elektrární NEK a plynární Bulgargas je potrebné ďalšie úsilie. Bulharsko musí do pristúpenia taktiež zrušiť existujúce monopoly v oblasti dovozu a vývozu, ako sa to upravuje v jeho zákone o energetike.

Určitý pokrok sa zaznamenal v oblasti **jadrovej energie a jadrovej bezpečnosti**. Bulharské orgány pripravili prijateľnú stratégiu odstavenia jadrovej elektrárne Kozloduj, aby splnili svoj záväzok skorého uzavretia a postupného odstavovania jej 1. až 4. bloku.

Musí sa však pokračovať v úsilí implementovať navrhnuté opatrenia. Treba ešte dokončiť prevádzkové a administratívne opatrenia potrebné na implementáciu tejto stratégie, najmä schválenie zmeny licencie pre 1. a 2. blok jadrovým regulačným orgánom, ktoré by umožnilo prípravné činnosti na odstavenie a rozobratie, ako aj vydanie licencie „nulovej energie“ pre 3. a 4. blok. Sú potrebné na postupnú implementáciu revidovanej stratégie, ktorá zaručí nezvratné uzavretie všetkých štyroch blokov tejto jadrovej elektrárne.

Kapitola 15 Priemyselná politika

V oblasti **privatizácie a reštrukturalizácie** sa dosiahol pokrok. *(Pozri tiež oddiel o ekonomike.)* Pokiaľ však ide o reštrukturalizáciu oceliarstva, dosiahnutý pokrok bol malý. Bulharsko požiadalo o predĺženie reštrukturalizačného obdobia do roku 2008. Prijalo predĺženie možnosti požadovať vrátenie štátnej pomoci do roku 2008, ak sa nesplnia podmienky.

Kapitola 19 Elektronická komunikácia a informačné technológie

Stále treba vyriešiť niektoré kľúčové otázky v oblasti **elektronickej komunikácie a informačných technológií**. Naďalej prebieha proces prijímania nových primárnych právnych predpisov, ktorým sa transponuje *acquis* z roku 2002, a nadväzných sekundárnych právnych predpisov. Doposiaľ neboli zavedené primerané regulačné opatrenia o veľkoobchodných cenách mobilných operátorov a neuplatňuje sa efektívne nákladové účtovníctvo. Tieto opatrenia zabezpečujú presnosť a spravodlivosť, čo sa týka povinností v oblasti cien za prepojenie, rozdelenie, prístup a maloobchodné hlasové slu žby. Okrem toho by mal štátny regulačný orgán mať väčšie kapacity a úplnú nezávislosť pri plnení svojich regulačných povinností. Prípravy Bulharska, ktoré sú zamerané na dosiahnutie súladu s regulačným rámcom EÚ do pristúpenia, sú naďalej nedostatočné.

Kapitola 21 Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov

Plánovanie napreduje podľa harmonogramu. Pokiaľ však ide o vytvorenie primeranej zásoby dobre pripravených projektov, vyžaduje sa väčší pokrok. Bulharsku hrozí riziko, že po vstupe nebude mať pripravené dostatočné množstvo projektov, preto sa môže stať, že nebude schopné úplne absorbovať finančné prostriedky, ktoré má pridelené v rámci štrukturálnych fondov.

Výsledky súvisiace so zavedením a fungovaním vhodného a účinného systému **finančného riadenia a kontroly** ešte treba potvrdiť, najmä pokiaľ ide o útvary vnútorného auditu, ktoré vykonali neúplnú prácu a nedosiahli primeraný štandard. Pokrok sa dosiahol pri prijímaní a odbornej príprave pracovníkov, komplexné plány prijímania a odbornej prípravy sa však musia dokončiť. Procesné príručky sú dostupné len vo forme návrhu. Tieto príručky treba urýchlene dokončiť a vykonať odbornú prípravu zameranú na ich obsah. Je potrebné otestovať postupy a zviesť ich do bežnej praxe. Hoci sa skupiny pre kontrolu ex ante zriadili vo všetkých riadiacich orgánoch, v tejto súvislosti ešte treba preukázať riadnu implementáciu postupov verejného obstarávania.

Kapitola 22 Životné prostredie

Pokiaľ ide o verejnú informovanosť a účasť v oblasti integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania (IPPC) a programu NATURA 2000 v oblasti **horizontálnej legislatívy**, neprijali sa žiadne osobitné opatrenia. Vyčlenili sa finančné prostriedky na vytvorenie verejne dostupného registra posudzovania vplyvu na životné prostredie. Register však ešte nebol zriadený.

V oblasti **odpadového hospodárstva** sa dosiahol malý pokrok pri prijímaní pracovníkov na regionálnej úrovni. Vývoju integrovanej siete zariadení na likvidáciu odpadu sa nevenuje pozornosť.

Čo sa týka **kvality vody**, treba prijať zmeny a doplnenia vodohospodárskeho zákona, aby sa úplne zosúladil s rámcovou smernicou EÚ o vode.

Pretrvávajú však určité obavy.

Potrebné je dosiahnuť taktiež ďalšie posilnenie administratívnych kapacít najmä na

regionálnej úrovni z hľadiska ľudských zdrojov, laboratórií a prístrojového vybavenia.

Pokiaľ ide o **IPPC a riadenie rizika**, dosiahol sa pokrok. Celkový počet integrovaných povolení doteraz narástol na 108 z celkového počtu 230 povolení, ktoré sa majú udeliť do konca októbra 2007. V prípade ostatných zariadení sú postupy otvorené. Proces vydávania zvyšných povolení a presadzovanie všetkých povolení však musí pokračovať, aby sa tento proces uzavrel načas.

Pokiaľ ide o **kvalitu ovzdušia**, transpozícia zaostáva. Na transponovanie zvyšných smerníc o ovzduší (voľné ovzdušie, vnútroštátne limity znečistenia, obchodovanie s emisnými kvótami, obsah síry v kvapalných palivách) treba vynaložiť zvýšené úsilie.

Pokiaľ ide o napredovanie v implementácii opatrení v týchto oblastiach podľa časového plánu, je potrebné značné úsilie.

Kapitola 24 Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí

Pokrok sa zaznamenal pri prípravách na uplatňovanie **schengenského acquis a správy budúcej vonkajšej hranice EÚ**. Po implementovaní stratégie a akčného plánu integrovanej správy hraníc sa v hraničnom pásme v máji 2006 rozmiestnili vyšetrovacie skupiny a v júni 2006 sa zaviedli spoločné mobilné skupiny colnej a hraničnej polície. V súčasnosti pôsobí 13 takýchto skupín. V júni 2006 Bulharsko prijalo akčný plán na prípravu pripojenia sa k systému SIS II v neskoršej etape po pristúpení. Prípravy na vstup do Schengenu po pristúpení k EÚ vo všeobecnosti prebiehajú, Bulharsko však bude musieť preukázať aj v praxi, že jeho prípravy sa plne sústreďujú na SIS II a nie na SIS I+. Pokračovalo prijímanie ďalších pracovníkov: prijalo sa 137 z ďalších 200 pracovníkov hraničnej polície plánovaných na rok 2006. V júli 2006 sa ako pilotný projekt na bulharsko-tureckom hraničnom priechode Lesovo zaviedla zásada „platby pri jednom okienku“, treba ju však rozšíriť po celých hraniciach Bulharska, aby sa predišlo korupčným praktikám na hraniciach. V auguste 2006 sa podpísala dohoda o spolupráci medzi bulharskou hraničnou políciou a Európskou agentúrou pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie FRONTEX. Taktiež v auguste sa podpísala dohoda o režime na štátnych hraniciach, spolupráci a vzájomnej pomoci v pohraničných záležitostiach s Rumunskom. V období medzi májom a septembrom 2006 bolo na bulharských štátnych hraniciach zadržaných 220 osôb a na hraničných priechodoch nebol povolený vstup do krajiny 499 osobám.

Bulharské hranice sú naďalej nechránené, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi a tovarom, preto by sa malo pokračovať v investovaní do moderného vybavenia a kvalitnej odbornej prípravy pracovníkov s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň kontroly.

V oblasti boja proti **drogám** sa neposilnili administratívne kapacity národného koordinačného centra v rámci Európskeho monitorovacieho centra pre drogy a drogové závislosti. Z hľadiska pašovania drog Bulharsko zostáva dôležitou tranzitnou krajinou. Významnou úlohou naďalej zostáva účinná implementácia protidrogových opatrení. Od mája 2006 bolo na bulharských hraniciach zadržaných takmer 180 kg heroínu, 30 kg hašiša a viac ako 200 kg amfetamínov, ako aj malé množstvá marihuany, extázy a kokaínu.

Informácie o **ochrane údajov** sa nachádzajú v kapitole 3.

Pokiaľ ide o **ochranu finančných záujmov EÚ**, určité zlepšenie sa zaznamenalo v boji proti podvodom. Stratégia boja proti podvodom a jej akčný plán sa zlepšili a do praxe sa už zaviedli ich opatrenia. V júli sa v rámci AFCOS zriadila nová centrálna jednotka s cieľom zlepšiť kapacity na koordináciu príslušných vnútroštátnych orgánov a spoluprácu s OLAF v boji proti podvodom a pri ochrane finančných záujmov EÚ. Riadne fungovanie centrálnej jednotky a úplná spolupráca príslušných vnútroštátnych orgánov v rámci tejto štruktúry bude musieť zabezpečovať účinnú ochranu finančných záujmov EÚ.

3. Preklad *acquis* do bulharského jazyka

Bulharsko ešte musí preložiť približne 1,4 % (okolo 1 360 strán) a zrevidovať približne 16 % (okolo 15 000 strán) *acquis*. Po zohľadnení situácie v ostatných etapách prípravy (korektúra, opravy, finalizácia právnymi korektormi v inštitúciách) to znamená, že pre osobitné vydanie Úradného vestníka, ktoré má vyjsť odo dňa pristúpenia, ešte nie je pripravených približne 51 % celkového počtu strán (teda asi 48 000 strán).

Dokončenie prekladu a revízie *acquis* pred pristúpením je maximálne dôležité na zaistenie právnej istoty sekundárnych právnych predpisov. Vyzývame Bulharsko, aby zintenzívnilo svoje úsilie pri dosahovaní tohto cieľa.

PRÍLOHA RUMUNSKO

1. Otázky zdôraznené v závere správy z mája, ktoré si vyžadovali ďalšie opatrenia

1.1. Politické kritériá

Justičný systém

V oblasti reformy justičného systému sa dosiahol ďalší pokrok. Pokračovala implementácia národnej stratégie a akčného plánu reformy súdnictva. V máji 2006 sa prijal zákon o mediácii, v ktorom sa upravuje systém alternatívneho riešenia sporov. Na kontrolu implementácie tohto zákona sa zriadi mediačná rada. Ministerstvo spravodlivosti, Vyššia sudcovská rada, sudcovia a prokurátori z praxe, právnici a zahraniční experti začali s dôkladným skúmaním občianskeho zákonníka a trestného zákonníka, ako aj oboch ich procesných poriadkov. Tento proces by sa mal ukončiť v treťom štvrťroku 2007. Počet prípadov, ktoré sa majú prejednať v občianskoprávnej sekcii najvyššieho súdu, sa znížil z 6 126 na konci februára 2006 na 5 160 v septembri.

V júli 2006 sa funkcie vzdal generálny prokurátor Rumunska, spolu s predstaviteľmi rumunskej informačnej služby, zahraničnej informačnej služby a generálneho riaditeľstva pre vyšetrovanie a vnútornú ochranu, po tom ako osoba obžalovaná z terorizmu zmizla a následne unikla z krajiny. Justiční inšpektori začali predbežné vyšetrovanie konania zainteresovaných prokurátorov a sudcov.

Vyššia sudcovská rada (CSM) začala podľa zložitosti zoraďovať rôzne druhy prípadov, ktorými sa súdy zaoberajú, a merať priemerný čas, ktorý sa im venoval, aby pomohla súdom pri efektívnejšom riadení ľudských zdrojov v justičnom systéme. Na 17 súdoch sa začal pilotný projekt, v rámci ktorého dodatočné administratívne práce, ktoré v súčasnosti vykonávajú sudcovia, budú môcť vykonávať úradníci, aby sa znížilo pracovné zaťaženie sudcov. V júni CSM navrhla skvalitnenie právnych predpisov o disciplinárnych sankciách pre sudcov. Má za cieľ zabezpečiť, aby sudcovia, ktorých vyšetrujú, nemohli odísť do predčasného dôchodku, a tak sa vyhli sankciám, alebo nemohli pokračovať v rozhodovaní prípadov, ak CSM prijala prvotné rozhodnutie pozbaviť ich funkcie.

Akčný plán CSM sa implementuje v súlade s harmonogramom a vykonali sa tieto opatrenia: po prvé, prijali sa interné pravidlá, ktoré zabraňujú členom rady hlasovať v disciplinárnych veciach, ktoré sa týkajú súdu alebo prokuratúry; po druhé, podnikli sa kroky na zaistenie konzistentnejšieho výkladu a uplatňovania práva; po tretie, ustanovili sa objektívnejšie kritériá kariérneho postupu sudcov a prokurátorov; a po štvrté, zaviedli sa nové objektívne kritériá prijímania pracovníkov inšpekčného odboru a uplatnili sa pri výbere troch nových justičných inšpektorov.

V máji 2006 parlament ratifikoval zmluvu na modernizáciu 25 súdov. V auguste sa znova otvoril Justičný palác v Bukurešti a v súčasnosti je sídlom bukureštského odvolacieho súdu a miestneho súdu. Pokračovalo zavádzanie moderných informačných technológií a komunikačného zariadenia v justičnom systéme a do júla 2006 boli všetky súdy napojené na spoločnú bezpečnú sieť. Teraz prebieha rozširovanie tejto siete na všetkých

prokuratúrach. Softvér pre systém dokumentácie a riadenia prípadov je funkčný na 152 z 237 rumunských súdov a na 40 z 235 prokuratúr. Na 82 % súdov a 90 % prokuratúr sa zaviedli miestne počítačové siete LAN. Od júla 2006 majú všetky súdy a prokuratúry prístup online k právnym predpisom a súdnym prípadom.

Pretrvávajú však určité obavy.

Ešte stále nie je úplne zabezpečený jednotný výklad a uplatňovanie práva na všetkých úrovniach súdov v celej krajine. S piatimi zo štrnástich volených členov CSM sa stále spája potenciálny konflikt záujmov v oblasti inšpekcie, keďže zastávajú vedúce funkcie na súdoch alebo prokuratúrach. Objektívnosť prevažnej väčšiny súčasných inšpektorov nie je dostatočne garantovaná. Noví inšpektori by sa mali prijímať na základe nového postupu, čím by sa mal znížiť počet voľných miest a zvýšiť regionálne zastúpenie medzi in špektormi. CSM sa doposiaľ nezaoberala tým, že neetické správanie sa jednotlivých členov CSM nepriaznivo ovplyvňuje dobré meno rady ako kolektívneho orgánu. Neprijali sa žiadne nové právne predpisy v rámci právnej pomoci. Zatiaľ nebol vymenovaný nový generálny prokurátor. Doposiaľ sa neprijali žiadne kroky na riešenie závažných nedostatkov v riadení ministerstva verejných záležitostí, ako je veľmi nerovnomerné rozdelenie práce, nedostatok príslušnej trvalej odbornej prípravy a neschopnosť zostavova ť štatistiky. Túto otázku treba riešiť prioritne.

Vo všeobecnosti sa pokročilo v reforme justičného systému, najmä v posilňovaní jeho administratívnych kapacít. Ďalšie úsilie je potrebné na zaistenie konzistentnejšieho výkladu a uplatňovania práva s cieľom dosiahnuť právnu istotu. Zatiaľ čo Najvyššia súdna rada za čala prostredníctvom svojho novoprijatého akčného plánu riešiť niektoré kľúčové otázky, ktorým čelí justičný systém, obavy súvisiace s potenciálnym konfliktom záujmov a etikou niektorých členov rady pretrvávajú. Treba prijať aj kroky na riešenie nedostatkov v riadení ministerstva verejných záležitostí.

Protikorupčné opatrenia

Rumunsko dosiahlo ďalší pokrok v oblasti boja proti korupcii. Pokračovala implementácia národnej stratégie a akčného plánu boja proti korupcii. V júni 2006 sa prijali zmeny a doplnenia trestného zákonníka, ktorými sa zaviedla trestná zodpovednosť právnických osôb. V júli sa prijali nové právne predpisy, ktorými sa sprísňujú pravidlá financovania politických strán.

Počet nezaujatých vyšetrovaní v prípadoch obvinenia z korupcie na najvyšších miestach a ich kvalita naďalej stúpajú. Národné protikorupčné riaditeľstvo (DNA) začalo vyšetrova ť tri nové prípady korupcie na najvyšších miestach, do ktorých bol zapletený bývalý člen parlamentu, popredný predstaviteľ miestnej samosprávy a vyšší štátny úradník. DNA v prípadoch korupcie na najvyšších miestach obvinilo sedem ľudí, z ktorých boli štyria politikmi vládnucej koalície, dvaja z opozície a jeden popredný podnikateľ. DNA taktiež obvinilo päť sudcov a vedie vyšetrovanie ďalších dvoch sudcov. Od marca 2006 DNA vznieslo obvinenie spolu proti 199 podozrivým a súdy vyniesli pôvodné rozsudky proti 87 obvineným a 82 konečných odsudzujúcich rozsudkov v prípadoch, ktoré začalo DNA. Kvalita vyšetrovania DNA sa ďalej zlepšovala, ako to dokazuje opätovné otvorenie prípadov, ktoré sa uzatvorili pod predchádzajúcim vedením, a začatie nového vy

šetrovania pretrvávajúcich škandálov v oblasti verejného obstarávania. Protikorupčný rámec je účinnejší a DNA iniciuje viac prípadov vyšetrovania na základe informácií poskytnutých orgánmi verejnej kontroly. V máji bolo DNA pridelených ďalších 56 pracovných miest.

Generálne riaditeľstvo pre boj proti korupcii (DGA) na ministerstve verejnej správy a vnútra v súčasnosti zamestnáva 298 pracovníkov na celoštátnej a miestnej úrovni. Od mája DGA vykonalo predbežné vyšetrovanie 615 osôb a všetky tieto prípady odovzdalo príslušným prokuratúram, pričom 157 z nich viedlo k vzneseniu obvinenia. DGA taktiež vykonalo bezpečnostné previerky, ktoré na ministerstve odhalili korupciu. V máji a júni štátny colný orgán vykonal 42 kontrol svojich zamestnancov, vrátane kontrol vyplývajúcich zo sťažností verejnosti, a následne začal disciplinárne konanie voči 41 zamestnancom a jeden prípad odovzdal DNA na ďalšie vyšetrovanie trestného činu. Niekoľko spoločných akcií DGA a DNA viedlo v septembri k ďalším prípadom väzby okrem iného približne 30 colníkov a rôznych ďalších verejných činiteľov, čím sa potvrdilo nadviazanie dobrej spolupráce medzi oboma protikorupčnými orgánmi.

Začali sa dve celoštátne kampane na zvýšenie informovanosti verejnosti a štátnych zamestnancov, vrátane zamestnancov súdnictva, o negatívnych dôsledkoch korupcie.

Pretrvávajú však určité obavy.

Je potrebná jasná politická vôľa všetkých politických účastníkov s cieľom potvrdiť udr žateľnosť a nezvratnosť súčasného pozitívneho napredovania v boji proti korupcii. Počas schvaľovania návrhu zákona, ktorý sa Rumunsko zaviazalo prijať v národnej stratégii a ak čnom pláne proti korupcii, došlo v parlamente k niekoľkým pokusom o obmedzenie ú činnosti navrhovaného Národného bezpečnostného úradu.

V parlamente taktiež došlo k pokusu o zmenu postupu menovania generálneho prokurátora Rumunska a riaditeľa Národného protikorupčného riaditeľstva, čo by spôsobilo ďalšiu právnu a inštitucionálnu neistotu v protikorupčnom rámci. Reformy, ktoré uskutočňuje ministerstvo spravodlivosti a DNA, treba doplniť trvalým úsilím ostatných výkonných orgánov, zákonodarného zboru a súdnictva. Spoluprácu medzi týmito dvoma špecializovanými trestnými orgánmi treba ďalej zlepšiť aj v prípadoch korupcie na najvyšších miestach a organizovaného zločinu. Stále sa nezabezpečilo, aby mali všetci sudcovia dostatočné odborné znalosti na vedenie komplikovaných prípadov finančnej alebo ekonomickej trestnej činnosti a boli schopní o nich rozhodovať. Doposiaľ nedošlo ku konečnému rozsudku v prípadoch korupcie na najvyšších miestach založených na novom vyšetrovaní, ktoré DNA iniciovalo v septembri 2005. Korupcia ostáva v šeobecným problémom. Obzvlášť náchylné sú niektoré oblasti, ako je zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a miestna samospráva.

Vo všeobecnosti sa v boji proti korupcii dosiahol ďalší pokrok, najmä iniciovaním vy šetrovania trestnej činnosti a konečným vznesením obvinení. Ďalšie vznesenia obvinení, procesy, konečné odsúdenie a uznanie vinným, či odradzujúce rozsudky na najvyšších miestach sú potrebné na zaistenie udržateľnosti a nezvratnosti súčasného pokroku. Všetci politickí účastníci musia potvrdiť svoj záväzok seriózne a účinne bojovať proti korupcii a zabezpečiť, aby sa nikto nepovažoval byť nad zákonom. Po zriadení účinného bezpe

čnostného orgánu a skvalitnení spolupráce medzi prokurátormi pracujúcimi na prípadoch korupcie a organizovaného zločinu je potrebné zaistiť stabilitu právneho a in štitucionálneho protikorupčného rámca.

1.2. Kritériá *acquis*

Akreditácia platobných agentúr

V súčasnosti sa dosiahol pokrok pri zriaďovaní platobných agentúr. Dňa 15. júla sa podpísala dohoda so spoločnosťou pôsobiacou v oblasti IT o vývoji softvérových aplikácií a práce sa začali na konci júla. Pripravil sa podrobný plán práce. Nainštalovali sa ďalšie hardvérové zariadenia. Prijali sa ďalší pracovníci a začala sa ich odborná príprava.

Pretrvávajú však určité obavy.

Pokiaľ ide o platobné agentúry, treba vyriešiť niekoľko otázok súvisiacich s včasnou implementáciou vhodného systému IT, s primeraným personálnym a prístrojovým vybavením, kancelárskymi priestormi, ako aj s nedoriešením väčšiny riadiacich a kontrolných postupov.

Vo všeobecnosti stále existuje reálne riziko, že platobné agentúry nebudú do času pristúpenia riadne fungovať.

Integrovaný administratívny a kontrolný systém (IACS)

Pri zriaďovaní IACS sa v súčasnosti dosiahol pokrok. Dňa 15. júla sa podpísala dohoda so spoločnosťou pôsobiacou v oblasti IT o vývoji softvérových aplikácií pre IACS a práce sa začali na konci júla. Pripravil sa podrobný plán práce a vyvinul sa modul registra po ľnohospodárskych podnikov. Register poľnohospodárov obsahuje informácie o väčšine poľnohospodárov, pričom sa ďalší pokrok zaznamenal pri zavedení prepojenia medzi týmto registrom a systémom identifikácie pozemkových parciel/zemepisným informačným systémom (LPIS/GIS). Na práce súvisiace so zavedením systému LPIS/GIS sa poskytli ďalšie zdroje, čo tieto práce urýchlilo.

Pretrvávajú však určité obavy.

Treba ešte vyriešiť niekoľko otázok, ktoré sa týkajú včasnej implementácie riadneho systému IT pre IACS, prísneho časového plánu dokončenia systému identifikácie pozemkových parciel/zemepisného informačného systému (LPIS/GIS) a jeho kvality. Okrem toho je potrebné prijať a zaškoliť ďalších pracovníkov pre kontrolu na mieste, zakúpiť vybavenie a dokončiť pracovné príručky.

Vo všeobecnosti stále existuje reálne riziko, že IACS nebude do času pristúpenia riadne fungovať. Aby sa zabezpečila funkčnosť IACS, je naďalej potrebné zvýšené úsilie, ktoré sa vynakladalo počas celého obdobia pred zavedením systému.

TSE a vedľajšie živočíšne produkty

Rumunsko značne pokročilo pri zbere a spracovaní uhynutých zvierat a živočíšnych produktov (TSE). Na základe verejnej súťaže sa s maďarsko-rumunským konzorciom podpísal kontrakt na zber, likvidáciu a spracovanie vedľajších živočíšnych produktov. Ur čila sa budúca organizácia systému likvidácie platná od januára 2007. Existujúce tri kafilérie v mestách Popesti, Coldea a Dej sa zmodernizujú, aby mohli spracovávať vedľaj šie živočíšne produkty v súlade s normami EÚ. Veterinárne orgány a konzorcium sa dohodli na podrobnom programe reštrukturalizácie a modernizácie každej prevádzky. Živočíšny odpad rizikovej kategórie 1 a 2 (vysokorizikový materiál) sa bude spracúvať len v meste Coldea a kafilérie v mestách Popesti a Dej budú spracúvať živočíšny odpad rizikovej kategórie 3 (nízkorizikový materiál). Odpad z kafilérie v meste Coldea budú likvidovať dve spaľovne. V programe konzorcia sa ráta so zriadením 21 prechodných zberných prevádzok a zabezpečením dopravných prostriedkov. Konzorcium sa tiež zaviazalo spáliť väčšinu zásob mäsokostnej múčky.

Konzorcium má okrem toho v pláne vybudovať štyri nové kafilérie a postupne nahradiť sú časné prevádzky. V júni 2006 sa zriadila komisia pre koordináciu tvorby takého systému likvidácie v Rumunsku, ktorý bude vyhovovať normám EÚ. Orgán každého kraja menoval zástupcu zodpovedného za dohľad nad budovaním tohto systému likvidácie.

Pretrvávajú však určité obavy.

Termíny na dokončenie modernizácie a výstavby kafilérií, predpokladané na konci novembra 2006, sú veľmi prísne, pokiaľ ide o zabezpečenie súhlasu rumunských veterinárnych orgánov a jeho notifikáciu Komisii. Okrem toho rovnaké obavy súvisia s na časovaním výstavby a/alebo modernizácie dočasných zberných prevádzok, ako aj na časovanie nadobudnutia dopravných prostriedkov.

Daňová správa – prepojenie so systémami IT

Rumunsko značne pokročilo v prípravách na systém výmeny informácií o DPH (VIES), DPH za elektronické služby (VoES) a kontrolný systém pohybu tovaru podliehajúceho spotrebnej dani (EMCS). Rumunské ministerstvo verejných financií sa spolu s projektovým tímom podujalo tento systém implementovať. Rumunsko úspešne vykonalo testy zhody aplikácií VIES a EMCS, čím splnilo svoje záväzky v tejto oblasti. Vývoj VoES pokročil a jeho úplná funkčnosť sa do pristúpenia dosiahne za predpokladu, že si Rumunsko udrží súčasné tempo v napredovaní.

2. Ostatné otázky, ktoré si v máji 2006 vyžadovali ďalší pokrok

Tento oddiel hodnotí pokrok, ktorý Rumunsko dosiahlo v otázkach politických a ekonomických kritérií a v oblastiach *acquis*, ktoré sa v májovej správe uvádzali ako nevyriešené.

2.1. Politické kritériá

Reforma verejnej správy

V oblasti reformy verejnej správy sa dosiahol pokrok. Parlament v júli prijal dva kľúčové zákony. Prvým je zákon o verejnom financovaní na miestnej úrovni, druhým je zákon o štátnych zamestnancoch, ktorým sa menia a dopĺňajú predpisy o štátnej službe. Prvý zo zákonov uzatvára právny rámec decentralizácie. Pokračujú práce na zabezpečovaní prenosu kompetencií z ústrednej štátnej správy na vhodnejšiu, teda nižšiu ako celoštátnu úroveň. Navrhli sa časové plány a postupy na decentralizáciu kompetencií a riadenia zdrojov, vrátane finančných. Decentralizačný proces sa v súčasnosti začína rozbiehať.

Zmenený a doplnený zákon o štátnych zamestnancoch má za cieľ administratívnu decentralizáciu. Skvalitnil sa ním proces prijímania štátnych zamestnancov a definujú sa v ňom ich práva a povinnosti. Okrem toho si za cieľ určil definovať služobné zaradenie a postupy prijímania vysokopostavených štátnych zamestnancov a odpolitizovať štátnu službu.

Určitý pokrok sa dosiahol v kvalite formulovania politiky. Definovala sa úloha generálneho sekretariátu vlády. Vláda pripravila príručku k metodike hodnotenia vplyvov, ako aj komplexnú metodiku strategického plánovania na úrovni ministerstiev a generálneho sekretariátu vlády. V uvedenej komplexnej metodike sú zahrnuté opatrenia, ktoré určujú jasný a komplexný rámec, na základe ktorého orgány vypracúvajú a koordinujú verejnú politiku s aktívnou účasťou občianskej spoločnosti.

Pretrvávajú však určité obavy.

Návrh nového zákona o jednotnej mzde štátnych zamestnancov, ktorý má doplniť nové predpisy o štátnej službe, sa pravdepodobne znova oneskorí. Vláda sa naďalej spolieha na mimoriadne nariadenia miesto prijímania zákonov (od februára do júla 2006 schválila 105 takýchto nariadení). Tým sa obchádza legislatívna a kontrolná úloha parlamentu, čo by sa malo obmedziť len na výnimočné okolnosti.

Obchodovanie s ľuďmi

V auguste 2006 sa prijala stratégia a akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2006 – 2010. Napreduje obsadzovanie voľných miest v národnej agentúre pre predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi, ako aj monitorovanie pomoci poskytnutej obetiam. Zriadi sa osem regionálnych úradov a zavedie sa počítačový systém na registráciu vrátených obetí s cieľom poskytnúť im pomoc. Program, ktorý je čiastočne financovaný štátom, má byť určený na zabezpečenie lekárskej, psychologickej a právnej pomoci, ktorú si obete vyžadujú. V roku 2006 bola zatiaľ v centrách patriacich štátu alebo MVO, prípadne v domácom prostredí, poskytnutá pomoc 130 obetiam. V máji 2006 sa odhalilo 45 prípadov obchodovania s ľuďmi, na ktorých sa zúčastnilo 91 prevádzačov a zatknutých bolo 15 osôb.

Pretrvávajú však určité obavy.

Na zlepšenie procesu uľahčenia reintegrácie obetí do spoločnosti je potrebné ďalšie úsilie.

Z celkového počtu 34 zamestnancov agentúry ostalo neobsadených 16 miest. Zatiaľ sa neprijal väčší rozpočet, ktorý by odzrkadľoval zodpovednosti pridelené tejto agentúre. Stále nie je funkčný počítačový systém potrebný na registráciu vrátených obetí a množstvo opatrení na pomoc sociálnej reintegrácie obetí je malé.

Zlé zaobchádzanie vo väzbe a väzenské podmienky

V oblasti zlepšovania väzenských podmienok sa dosiahol pokrok. Rumunská polícia zrenovovala šesť väzenských ústavov a jeden zavrela. Počas mája a júna polícia vykonala inšpekcie väzenských podmienok vo vyšetrovacej väzbe v deviatich krajoch a piatich policajných staniciach Bukurešti. Nezistilo sa žiadne porušenie ľudských práv alebo procesných pravidiel, ako je umiestnenie osôb vo vyšetrovacej väzbe a odsúdených osôb v spoločnej cele. Ústredné riaditeľstvo pre trestné stíhanie dostalo tri sťažnosti na zlé zaobchádzanie zo strany policajtov. Následné vyšetrovanie dospelo k záveru, že sú neopodstatnené. V júni 2006 sa prijal zákon o výkone trestu, ktorým sa ustanovujú rôzne väzobné režimy vo väzniciach (režim najvyššej bezpečnosti, uzatvorený režim, čiastočne otvorený a otvorený režim). Na základe zákona by sa mali taktiež zlepšiť väzenské podmienky a posilniť súdny dozor nad výkonom trestu.

Pretrvávajú však určité obavy.

Naďalej sa vyskytujú hlásenia o zlom zaobchádzaní zo strany predstaviteľov orgánov presadzovania práva a pracovníkov väzenskej služby, vrátane použitia neprimeranej sily. Preskúmanie takýchto sťažností súdom je naďalej zriedkavé a od mája sa neuložili žiadne sankcie. Musí sa pokračovať v úsilí premiestniť predbežne zadržané osoby zo suterénu policajných staníc do vhodnejších priestorov.

Ochrana detí

Pokiaľ ide o ochranu detí, dosiahol sa ďalší pokrok. Orgány pokračujú v implementovaní právnych predpisov o právach detí a adopciách z roku 2005. Tým sa dosiahlo zosúladenie právnych predpisov Rumunska s Dohovorom OSN o právach dieťaťa a rovnaká úroveň s členskými štátmi. Počet detí v ústavnej starostlivosti naďalej klesá. Životné podmienky v zostávajúcich zariadeniach sa výrazne zlepšili a v súčasnosti dosiahli vo všeobecnosti štandardnú úroveň. Mnoho detí sa vrátilo do svojich rodín, alebo sa dostali do pestúnskej starostlivosti odborne zaškolených osôb. Okrem toho je potrebné dôsledne implementovať akčný plán, ktorý má za cieľ pomôcť matkám, aby neopustili svoje novonarodené deti. Čo sa týka detí s postihnutím, rumunské orgány zriadili pracovnú skupinu, ktorá bude dôsledne kontrolovať životné podmienky týchto detí v ústavoch, nemocniciach a internátnych školách, s cieľom zlepšiť ich podmienky.

Starostlivosť o zdravotne postihnutých a duševne chorých

V tejto oblasti sa dosiahol mierny pokrok. V máji 2006 sa prijal akčný plán na implementovanie stratégie reformy v oblasti duševného zdravia na roky 2006 – 2009. V auguste 2006 sa zriadilo národné centrum duševného zdravia, ktoré má koordinovať reformu starostlivosti o duševné zdravie. Prijímanie sociálnych pracovníkov na monitorovanie dodržiavania ľudských práv v psychiatrických liečebniach pokračovalo a treba ho urýchlene dokončiť. V oblasti zdravotne postihnutých pokračoval proces dein

štitucionalizácie. Národná agentúra pre ľudí so zdravotným postihnutím v súčasnosti pridelila mimovládnym organizáciám finančné prostriedky na zriadenie služieb pre zdravotne postihnuté osoby. Pripravuje sa 18 sociálnych služieb, ako je vzdelávanie a integrácia v zamestnaní, centrá starostlivosti a chránené bývanie.

Pretrvávajú však určité obavy.

Pokiaľ ide o zdravotne postihnutých, jasnou prioritou sa musí v súčasnosti stať podpora kvalitných služieb pre zdravotne postihnutých ľudí, teda vytvorenie alternatívnych služieb v rámci komunít, ako aj lepšia možnosť zamestnať a vzdelávať sa. V oblasti duševného zdravia je napriek tomu, že sa prijalo niekoľko opatrení na riešenie najnaliehavejších problémov, potrebná ďalšia práca na odstránenie nadmerného obsadenia niektorých psychiatrických liečební a na zaistenie dostatočného počtu pracovníkov a primeranej starostlivosti. Aby sa zaistila riadna implementácia reformy v oblasti duševného zdravia, táto práca musí byť súčasťou celkového prístupu a trvalého kontrolného úsilia.

Reštitúcie majetku

Pokiaľ ide o reštitúcie majetku, dosiahol sa určitý pokrok. Upravili sa právne predpisy, aby sa zefektívnil režim uznávania a vyplácania náhrad. Spracovanie nárokov je však stále pomalé.

Ochrana a integrácia menšín

V oblasti ochrany menšín možno hovoriť len o miernom pokroku. Návrh zákona o postavení národnostných menšín a zavedenie zásad rovnosti a nediskriminácie, ako aj multikulturalizmu, sa stále prerokúva v parlamente. Tento legislatívny proces treba dôkladne sledovať. V novom národnom pláne zamestnanosti, ktorý bol schválený v auguste 2006, sa upravujú opatrenia zamerané na menšiny, vrátane Rómov. V súvislosti s nezávislosťou národnej rady pre boj proti diskriminácii sa zmenil a doplnil zákon o predchádzaní všetkým formám diskriminácie a o ich sankcionovaní, s cieľom dosiahnuť štandardy EÚ. Administratívne kapacity národnej agentúry pre Rómov sa zlepšujú v dôsledku zavádzania regionálnych úradov. Táto agentúra začala tiež implementovať projekty na rozvoj komunít, ktoré by významným spôsobom a na dlhý čas mohli prispieť k zlepšeniu situácie Rómov. Pretrvávajú však určité obavy.

Implementácia prebieha pomaly. Sociálne začlenenie rómskej menšiny zostáva štrukturálnym problémom. Celkové životné podmienky nie sú stále vhodné. Opatrenia v oblasti zamestnávania by sa mali ďalej rozpracovať a implementovať. Nie vždy sú zabezpečené primerané zdroje na rómske stratégie a politiky, najmä na miestnej úrovni. Rumunské orgány zatiaľ nepreukázali na všetkých úrovniach, že sa uplatňuje politika nulovej tolerancie rasizmu voči Rómom.

Stále sa vyskytujú prípady násilia voči Rómom a ich slovného napádania v inštitúciách, ako sú policajné prepady a vysťahovanie rómskych komunít bez toho, aby im bolo poskytnuté náhradné ubytovanie. Vo všeobecnosti je miera informovanosti o situácii Rómov a o stratégii vlády pre Rómov malá, najmä v miestnych komunitách, ktoré zodpovedajú za vysťahovanie Rómov. Miestne orgány by mali mať podporu pri tvorbe projektov na rozvoj komunít a hľadaní riešenia problémov zákonnosti rómskych osád

alebo iných problémov. Inštitucionálny rámec na implementáciu národnej stratégie pre Rómov ešte nie je dostatočne účinný a má tendenciu znižovať rozhodovacie kapacity národnej agentúry pre Rómov a zástupcov rómskej populácie v rámci ich účinnej účasti na rozhodovaní v príslušných oblastiach. Prípravy Rumunska v tejto oblasti by sa mali okam žite zintenzívniť a mali by pokračovať aj po pristúpení.

2.2. Ekonomické kritériá

Makroekonomická stabilita a kombinácia politík

V správe z mája 2006 sa opätovne potvrdilo, že ide o fungujúcu trhovú ekonomiku, a kon štatovalo sa, že sa prijala vhodnejšia fiškálna, menová a mzdová politika. Od uvedenej správy sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach: rozpočet verejnej správy vykázal za prvý polrok 2006 prebytok 1,5 % HDP. Pokračoval dezinflačný proces. Centrálna banka znížila povinné minimálne rezervy a vzhľadom na inflačné tlaky a riziká mierne zvýšila svoju základnú sadzbu. Rast reálnej mzdy bol vo veľkej miere krytý rastom produktivity.

Pretrvávajú však určité obavy.

Fiškálna politika bola v značnej miere uvoľnená, keďže sa deficit na rok 2006 pôvodne plánovaný na úrovni 0,5 % HDP upravil smerom nahor na 0,9 % v apríli a na 2,5 % v júni. Rozpočtové výdavky sa zvýšili takmer o 3,5 % HDP, z čoho 0,4 % HDP je určených na vyššie mzdy vo verejnom sektore. Táto procyklická politika sa odkláňa od strednodobej fi škálnej politiky, ktorú predtým Rumunsko prezentovalo. Vzniká tak väčšie riziko, že sa v budúcnosti prekročí referenčná hodnota pre rozpočtový deficit, ktorá je 3 % HDP. Vývoj inflácie dáva malú záruku, že sa jej cieľová hodnota na rok 2006 splní. Voľnejšia fiškálna politika a prudký nárast úverov zhoršujú vyhliadky na dosiahnutie budúcoročného infla čného cieľa.

Reforma výdavkov a daňová disciplína

V správe z mája 2006 sa konštatovalo, že treba urýchliť reformu verejných výdavkov a zlepšiť daňovú disciplínu a výber daní. Od uvedenej správy sa pokrok dosiahol v týchto oblastiach: výber dane z príjmu a DPH; zmeny a doplnenia daňového zákona rozšírili da ňový základ a zlepšili štruktúru sadzieb dane.

Pretrvávajú však určité obavy.

Uvoľnenie výdavkovej politiky nesprevádzali kroky na zlepšenie určovania priorít štátnych výdavkov a kapacít na realizáciu veľkých verejných investičných projektov. Pribli žne len polovica ďalších výdavkov sa vyčlenila na investície. Mzdy vo verejnom sektore, dotácie a nákup tovaru a služieb pre štát vzrástli o 1,1 % HDP. Parlament musí ešte v plnej miere schváliť dôchodkovú reformu. Na zlepšenie fiškálnej udržateľnosti je potrebné zlepšiť výber daní a disciplínu.

Privatizácia a reštrukturalizácia priemyslu

V správe z mája 2006 sa opätovne potvrdilo, že ide o fungujúcu trhovú ekonomiku, a kon štatovalo sa, že prehĺbenie štrukturálnych reforiem vyžaduje najmä pokračujúcu re

štrukturalizáciu energetiky, ťažobného a dopravného sektora a pokrok v implementácii privatizačného programu. Od uvedenej správy sa dosiahol určitý pokrok. Mierne poklesol celkový počet spoločností so štátnou účasťou. Štyri spoločnosti s majoritnou účasťou štátu, ktoré boli v portfóliu privatizačnej agentúry (AVAS), sa sprivatizovali alebo zlikvidovali. Úprava cien energií pokračovala v súlade s vývojom nákladov. V rámci programu reštrukturalizácie ťažobného priemyslu pokračovalo zatváranie baní a zni žovanie zamestnanosti.

Pretrvávajú však určité obavy.

Privatizácia naďalej zaostávala za cieľmi vlády a jej priebeh v sektoroch bankovníctva, energetiky a obrany bol vo všeobecnosti pomalý. Stále možno nájsť štátne podniky (takýmto prípadom je Tractorul Brasov), v ktorých sa pred likvidáciou uprednostnila ďal šia pomoc štátu. Plán zrušiť päť veľkých priemyselných podnikov do konca marca 2006 sa zatiaľ neuskutočnil. Aby sa zlepšila hospodárska súťaž na vnútornom trhu, treba vyrovnať rozdiel medzi cenami plynu medzinárodných a domácich výrobcov.

Podnikateľské prostredie

V správe z mája 2006 sa konštatovalo, že sa stále navyšujú nedoplatky a konkurzný rámec má stále nedostatky. Od uvedenej správy sa dosiahol určitý pokrok: celkový objem da ňových nedoplatkov sa znížil a nové nedoplatky sa akumulujú oveľa pomalšie. Veľkí da ňoví dlžníci sa postupne dostávajú do konkurzu alebo nútenej správy. Miera výberu poplatkov v sektore energetiky sa mierne zlepšila. Zaznamenal sa vysoký počet nových prípadov platobnej neschopnosti, zvýšil sa počet vyriešených prípadov a viac prípadov sa vyriešilo rýchlo. Veľkí daňoví dlžníci sa postupne dostávajú do konkurzu alebo nútenej správy. Miera výberu poplatkov v sektore energetiky sa mierne zvýšila.

Pretrvávajú však určité obavy.

Celková výška daňových nedoplatkov a nové nedoplatky sú stále vysoké, pričom ich spôsobujú najmä štátne podniky. Vláda zopakovala svoju prax rušenia veľkých dlhov a rozhodla sa vymazať dlh hlavného dodávateľa elektrickej energie v hodnote viac ako 1 % HDP bez toho, aby preukázal presvedčivé reštrukturalizačné opatrenia. Pre sektor energetiky zostáva príznačný veľký objem nesplatených poplatkov. Aby sa vytvorili rovnaké podmienky podnikania pre všetkých, treba posilniť finančnú disciplínu a dosiahnu ť ďalší pokrok vo fungovaní súdnictva.

2.3. Kritériá *acquis*

V tomto oddiele sa v dvoch kategóriách hodnotí vývoj v tých oblastiach *acquis*, ktoré si podľa správy z mája 2006 vyžadovali zvýšené úsilie.

– Po prvé, oblasti, v ktorých sa dosiahol výrazný pokrok a v ktorých je za predpokladu, že sa udrží súčasná dynamika, Rumunsko na správnej ceste.

– Po druhé, oblasti, v ktorých sa vyžaduje ďalší pokrok a prípravy Rumunska by mali pokračovať.

2.3.1. Oblasti, v ktorých sú prípravy na správnej ceste

Kapitola 1 Voľný pohyb tovaru

Na poli **horizontálnych a procesných opatrení** sa dosiahol pokrok, najmä pokiaľ ide o administratívne kapacity v oblasti akreditácie. Upravil sa štatút rumunského akreditačného orgánu, uskutočnilo sa prijímanie a odborná príprava pracovníkov a prebieha alebo sa dokončila príprava dokumentácie, s cieľom opätovne získať postavenie signatára viacstrannej dohody o spolupráci pri akreditácii systémov riadenia kvality a certifikačných orgánov pre výrobky. Vo všeobecnosti Rumunsko dosiahlo v uvedenej oblasti voľného pohybu tovaru uspokojivý pokrok.

Kapitola 2 Voľný pohyb osôb

Rumunsko dosiahlo značný pokrok tým, že parlament prijal právne predpisy zamerané na transponovanie *acquis* v oblasti **občianskych práv**, ktoré umožňujú občanom Únie a ich rodinným príslušníkom voľne sa pohybovať a usadiť sa na území členských štátov, a tým, že sa zmenili a doplnili právne predpisy zaisťujúce, že na občanov EÚ iných ako Rumuni sa vzťahujú rovnaké postupy ako na rumunských občanov, pokiaľ ide o prístup k vzdelaniu a poplatky za vzdelanie. Transpozícia *acquis* v oblasti **volebných práv** sa doposiaľ neuskutočnila. Prípravy Rumunska v tejto oblasti by mali pokračovať aj v zostávajúcich mesiacoch.

Kapitola 3 Sloboda poskytovať služby

Značný pokrok sa dosiahol pri určení prekážok vo vzťahu k **právu usadiť sa a slobode poskytovať služby** a pri odstraňovaní nezrovnalostí so Zmluvou o ES. Rumunsko už zaviedlo právny rámec, ktorý umožňuje osobám z Európskeho spoločenstva a Európskeho hospodárskeho priestoru prechodne poskytovať služby bez toho, aby potrebovali ďalšie povolenia.

Kapitola 6 Politika hospodárskej súťaže

Rumunsko ďalej úspešne napreduje v oblasti výkonu **štátnej pomoci**. Kvalita a nezávislosť hodnotení rady pre hospodársku súťaž, pokiaľ ide o opatrenia štátnej pomoci a ich analýzu, sú naďalej uspokojivé. Rumunsko pokročilo pri dosahovaní disciplíny v súvislosti so štátnou pomocou do takej miery, že orgány štátnej moci a podniky v súčasnosti poznajú svoje práva a povinnosti, hoci správanie sa poskytovateľov štátnej pomoci (konkrétne ministerstva verejných financií) sa musí zlepšiť. Precedens predstavuje štátna pomoc vo forme daňových úľav štátnej lotérii. V úsilí treba pokračovať, aby sa hodnotenie opatrení pomoci ukončilo v prospech významných podnikov, ktoré potrebujú reštrukturalizáciu.

Pokiaľ ide o štátnu pomoc oceliarstvu, rumunské orgány úzko spolupracovali s Komisiou na realizácii národného programu reštrukturalizácie oceliarstva. Rumunsko si naďalej plní svoj záväzok nepovoliť žiadnu pomoc oceliarňam, ktoré sú zahrnuté v národnom programe reštrukturalizácie.

Zvýšené úsilie je však potrebné, aby sa na konci reštrukturalizačného obdobia zabezpečila

obnova dlhodobej životaschopnosti oceliarní. Obnovila sa reštrukturalizačná pomoc poskytovaná oceliarňam, ktoré nie sú zahrnuté do národného programu reštrukturalizácie.

Kapitola 7 Poľnohospodárstvo

Pokrok sa dosiahol vo väčšine oblastí. Posilnili sa administratívne kapacity (pracovníci a následná odborná príprava) väčšiny **organizácií spoločného trhu**. Pripravil a finalizoval sa rad procesných príručiek. Významný pokrok, ktorý sa dosiahol v jednotlivých sektoroch, je nasledovný: formálne schválenie 128 intervenčných centier pre obilniny; formálne schválenie 288 nákupcov mlieka, zavedenie metodiky vlády pre udeľovanie individuálnych kvót na mlieko a zriadenie štátnej rezervy; v sektore mäsa sa dokončil právny rámec pre klasifikáciu jatočných zvierat a začal fungovať systém klasifikácie jato čných ošípaných. Vytvoril sa register viníc, ktorý je kompatibilný s integrovaným administratívnym a kontrolným systémom (IACS).

Pokiaľ ide o veterinárne otázky, svoju pôsobnosť začala národná agentúra pre zvyšovanie kvality a reprodukciu v **zootechnike**. Čo sa týka **systému veterinárnej kontroly na vnútornom trhu**, zaviedol sa systém identifikácie zvierat a registrácie ich pohybu. Databáza hovädzieho dobytka je funkčná. Správa tejto databázy sa však musí výrazne zlep šiť, čo si vyžaduje posilnenie administratívnych kapacít veterinárnych orgánov. Stavebné práce na ôsmich miestach hraničnej kontroly značne pokročili. Prebieha odborná príprava pracovníkov. Podľa časového plánu Rumunska by všetky tieto miesta hraničnej kontroly mali byť sprevádzkované v októbri 2006.

Kapitola 8 Rybné hospodárstvo

V kapitole **rybného hospodárstva** Rumunsko dosiahlo značný pokrok vďaka prijatiu mimoriadneho nariadenia, ktorým sa vyjasňuje hospodárenie so štrukturálnymi fondmi. Štátny podnik pre riadenie zdrojov v rybnom hospodárstve sa už nebude považovať za sprostredkovateľa pri implementovaní fondov EÚ. Prípravy národného strategického programu a operačného programu značne pokročili. Celkové administratívne kapacity národnej agentúry pre rybné hospodárstvo a akvakultúru sa posilnili.

Kapitola 10 Dane

V oblasti **priamych daní** Rumunsko zväčša ukončilo transponovanie smerníc o nepriamych daniach z navýšenia základného imania, o fúziách, o materských a dcérskych spoločnostiach, o úrokoch a licenčných poplatkov a o úsporách. Niekoľko aspektov však treba pred pristúpením upraviť. Daňovým zákonom sa taktiež ukončilo zosúlaďovanie v oblasti administratívnej spolupráce a vzájomnej pomoci. Rumunsko zrušilo všetky bezcolné obchody na všetkých pozemných hraničných priechodoch. Za predpokladu, že sa prijmú uvedené zmeny a doplnenia, Rumunsko bude v tejto oblasti pripravené na pristúpenie.

Pokrok sa dosiahol aj v súvislosti s **nepriamymi daňami**. Novým daňovým zákonom sa ukončilo zosúlaďovanie v tejto oblasti tým, že sa transponovali ustanovenia súvisiace s pohybom všetkých harmonizovaných kategórií produktov vnútri Spoločenstva a smernica o energetike. Rumunsko taktiež dosiahlo minimálne úrovne ciel z energetických produktov (s výnimkou olovnatého benzínu a ťažkých vykurovacích

olejov) a z alkoholických a tabakových výrobkov a znížilo sadzbu spotrebnej dane (50 %) v súvislosti s osobnou spotrebou drobných pestovateľov ovocia. V oblasti DPH sa novým daňovým zákonom, ktorý nadobudne účinnosť 1. januára 2007, odstránili zvyšné rozdiely oproti *acquis* a prijal sa vnútorný režim Spoločenstva. Daňovým zákonom sa však zaviedli predpisy o dani z motorových vozidiel, ktoré nie sú v súlade so Zmluvou o ES a judikatúrou Európskeho súdneho dvora.

Kapitola 18 Vzdelávanie a odborná príprava

Pokiaľ ide o **programy Spoločenstva**, rozhodlo sa, že organizácia budúceho programu Mládež v akcii sa deleguje spoločne na národnú agentúru pre celoživotné vzdelávanie a programy Mládež v akcii. Potom by mali nasledovať primerané opatrenia na zabezpe čenie dobrých podmienok pre fúziu. Očakáva sa tripartitný protokol medzi ministerstvom vzdelávania a výskumu, štátnym orgánom pre mládež a národnou agentúrou, ktorý zabezpečí koordináciu a monitorovanie a zaručí transparentné a vhodné využitie finan čných prostriedkov.

Kapitola 21 Regionálna politika

Značný pokrok sa dosiahol v súvislosti s **inštitucionálnymi štruktúrami** (administratívnymi kapacitami). Rumunsko zväčša splnilo plány prijímania a odbornej prípravy pracovníkov. Začalo sa formálne schvaľovanie delegovania úloh z riadiacich orgánov na strednú úroveň. Určité opatrenia sa prijali v súvislosti s koordinačnými postupmi. Vo väčšine sektorov dobre napredovala príprava zásoby projektov.

Značný pokrok sa taktiež dosiahol v súvislosti s **monitorovaním a hodnotením** tým, že zavádzanie jednotného informačného systému riadenia prebiehalo podľa plánu. Ďalej sa vyvíjali kapacity na hodnotenie, a to prostredníctvom zriadenia jednotiek hodnotenia, navrhnutia stratégie hodnotenia, odbornej prípravy a väčšej informovanosti.

Úsilie zamerané na rozširovanie kapacít sa však bude musieť na všetkých úrovniach posilniť, aby sa zaistila úplná absorpcia fondov EÚ, pričom sa dodrží *acquis*. Náležitá pozornosť sa bude musieť venovať najmä výberovým postupom a implementácii projektov, aby nepretrvávali problémy, ktoré sa vyskytli v súvislosti s predvstupovými fondmi.

Kapitola 22 Životné prostredie

Značný pokrok možno zaznamenať v súvislosti s **administratívnymi kapacitami** vo v šeobecnosti. Prebieha prijímanie a odborná príprava pracovníkov. Zlepšilo sa rozdelenie kompetencií medzi rôzne úrovne správy životného prostredia. Stále však treba posilniť poradnú úlohu ministerstva a národnej agentúry životného prostredia vo vzťahu k regionálnym a miestnym agentúram. Aby sa zaistila primeraná kvalita a počet pracovníkov, do pristúpenia je potrebné obsadiť zvyšné voľné miesta a pokračovať v odbornej príprave.

V oblasti **horizontálnych právnych predpisov** sa ukončilo ich zosúlaďovanie, pokiaľ ide o účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti, pričom ich implementácia musí bezodkladne napredovať.

Úplná transpozícia sa dosiahla v oblasti **odpadového hospodárstva**. Posilnili sa administratívne kapacity a najmä regionálna úroveň je teraz lepšie vybavená na uskutočnenie implementácie *acquis* v oblasti odpadového hospodárstva. Dokončili sa návrhy plánov regionálneho odpadového hospodárstva. Uskutočnili sa ďalšie dôležité prípravné kroky na implementovanie smerníc o skládkach, odpadoch z obalov a o odpadoch z elektrických a elektronických zariadení. Mali by sa však zlepšiť usmerňujúce a poradné funkcie na národnej úrovni.

Transpozícia práva sa ukončila aj v súvislosti s **kvalitou vody**. Zaviedlo sa monitorovanie kvality vody v súlade s parametrami a s frekvenciou, ktoré sa definujú v *acquis*. Podnikli sa tiež ďalšie dôležité kroky v rámci implementácie, ktoré zahŕňajú určovanie záchytných oblastí pitnej vody a nový súpis na zriadenie zberných systémov a spracovanie odpadových vôd. Pokračovalo sa v investíciách do vodohospodárskej infraštruktúry a pripravila sa nová stratégia financovania.

V oblasti **priemyselného znečistenia** sa značný pokrok zaznamenal v súvislosti s povoľovacím procesom v súlade so smernicou o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania (IPPC). K 31. augustu 2006 sa podalo 549 žiadostí z aktuálneho celkového počtu 607 žiadostí, ktoré si vyžadujú povolenie, pričom bolo vydaných 272 povolení. Postup vydávania vodohospodárskych povolení sa harmonizoval s povoľovacím postupom podľa IPPC, takže už nehrozí riziko oneskorenia tohto procesu. Je však stále dôležité, aby sa zvyšné povolenia vydali načas a bez zníženia kvality.

Kapitola 24 Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí

Pokrok sa dosiahol taktiež v oblasti **policajnej spolupráce a boja proti organizovanému zločinu**. Štátna polícia prijala viac ako 1 000 nových pracovníkov, z ktorých väčšina zaujme postavenie v predných líniách v rámci úloh verejného poriadku. Zakúpili sa nové hliadkové vozidlá, aby sa zväčšila schopnosť polície pokryť aj vzdialené vidiecke oblasti. Zväčšila sa taktiež schopnosť bojovať s organizovaným zločinom tým, že sa zaviedli ďalšie zariadenia IT a softvér. Forenzné laboratórium dostalo nové vybavenie na vykonávanie analýzy DNA.

V oblasti **boja proti drogám** sa zvýšil počet pracovníkov národnej protidrogovej agentúry na viac ako 95 % rumunského cieľového počtu a zmodernizovalo sa sedem poradných centier v celej krajine. Od mája do 26. júna sa zadržalo približne 20 kg drog, vrátane takmer 2 kg heroínu a viac ako 1 800 tabliet extázy. Okrem toho sa zadržalo viac ako 63 kg a 440 litrov prekurzorov, ktoré sa používajú na výrobu drog.

V oblasti **justičnej spolupráce v otázkach občianskeho a trestného práva** sa vydali online príručky pre sudcov a prokurátorov s postupmi, ktoré sa majú dodržiavať po pristúpení. Pokračujú prípravy na integráciu Rumunska do Európskej súdnej siete a príslušné vzdelávacie inštitúcie zabezpečujú odbornú prípravu v tejto oblasti.

Kapitola 28 Finančná kontrola

Rumunsko prijalo celkovú stratégiu rozvoja **verejnej vnútornej finančnej kontroly** v súlade s medzinárodnými normami a najlepšími postupmi EÚ. Jej implementácia

napreduje a je v súlade s *acquis*. Preventívna finančná kontrola sa postupne stáva súčas ťou kompetencií manažmentu.

Pokiaľ ide o **kontrolu výdavkov spojených so štrukturálnymi opatreniami**, agentúry pre implementovanie predvstupových fondov ISPA sú plne funkčné a celý systém ISPA v Rumunsku získal akreditáciu rozšíreného systému decentralizovanej implementácie (EDIS). To dokazuje, že Rumunsko dospelo k uspokojivej kontrole výdavkov spojených so štrukturálnymi opatreniami. Avšak v prípade predvstupových fondov Phare sa na základe ukončeného auditu EDIS stále vyžadujú ďalšie opatrenia zo strany Rumunska, aby bolo možné akreditáciu udeliť do konca roka.

2.3.2. Oblasti, v ktorých sa vyžaduje ďalší pokrok

Kapitola 1 Voľný pohyb tovaru

Určitý pozitívny vývoj sa zaznamenal v oblasti právnych predpisov vychádzajúcich zo **starého prístupu**, pokiaľ ide o kontrolu pestovania, výroby a predaja geneticky modifikovaných organizmov. Rumunsko ukončilo transpozíciu právnych predpisov súvisiacich s bezpečnosťou potravín. Prijal sa regulačný rámec potrebný na zavedenie systému registrácie a kontroly dopestovaných GMO, vrátane zákazu pestovať po pristúpení geneticky modifikovanú sóju.

Pretrvávajú však určité obavy.

Presadzovanie právneho rámca si vyžaduje výrazné zlepšenie. Konkrétne treba zintenzívni ť prípravy dobre definovaného systému kontroly, aby sa zaistilo, že sa zahrnie celá úroda geneticky modifikovanej sóje z roku 2006, odošle sa do spracovateľských závodov, ozna čí sa a bude sa sledovať v súlade s požiadavkami ES. Rumunsko ešte nezabezpečilo, aby geneticky modifikované osivo, ktoré je uskladnené na farmách, bolo pod úplnou kontrolou a po pristúpení sa nepoužilo na pestovanie. Laboratóriá na kontrolu potravín a krmiva a kvality osiva ešte nie sú úplne funkčné. Rumunské orgány musia zabezpečiť praktickú a účinnú implementáciu akčného plánu pre GMO, ktorý sa vypracoval v júni 2006.

Kapitola 3 Sloboda poskytovať služby

Rumunsko sa v **bankovom sektore** snaží do svojich vnútroštátnych právnych predpisov transponovať nové pravidlá o kapitálových požiadavkách pre úverové inštitúcie a investi čné spoločnosti. Časti navrhovaných právnych predpisov, ktoré poskytli rumunské orgány, však stále neumožňujú, aby útvary Komisie zistili, či Rumunsko správne a úplne transponuje nové kapitálové požiadavky pre úverové inštitúcie a investičné spoločnosti.

Pokiaľ ide o **sektor poisťovníctva**, zvýšené úsilie sa zaznamenalo v oblasti poistenia motorových vozidiel, a to z hľadiska zníženia počtu nepoistených vozidiel, ako aj posilnenia administratívnych kapacít.

Inštitúcie, ktorých zriadenie vyplýva zo smerníc o poistení motorových vozidiel, už začali pôsobiť. Fond pre obete dopravných nehôd zodpovedá za riadenie informačného centra, garančného fondu a kompenzačného orgánu. Schéma zaistenia v rámci fondu pre obete

dopravných nehôd je pred dokončením. Okrem toho sa úrad pre zelené karty v súčasnosti stal finančne nezávislým. Hlavným problémom Rumunska ostáva podpis viacstrannej dohody pod záštitou Rady kancelárií, ako aj dohody medzi kompenzačnými orgánmi a garančnými fondmi pred pristúpením s cieľom umožniť rumunským vozidlám jazdiť v EÚ bez hraničnej kontroly povinného zmluvného poistenia motorového vozidla (PZPMV) a zabezpečiť úplnú uplatniteľnosť štvrtej smernice o poistení motorových vozidiel. Preto hrozí riziko, že sa hraničná kontrola PZPMV rumunských vozidiel bude vy žadovať aj po pristúpení a že kompenzačné orgány nebudú obetiam dopravných nehôd poskytovať odškodnenie, alebo ho budú poskytovať iba čiastočne, ako sa uvádza v článku 6 uvedenej smernice.

Kapitola 4 Voľný pohyb kapitálu

V oblasti boja proti **praniu špinavých peňazí** sa dosiahol určitý pokrok. Štátny úrad pre prevenciu a boj proti praniu špinavých peňazí vydal nariadenia s cieľom riešiť nedostatky spojené s prevenciou a s bojom proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, so zásadou „poznaj svojho zákazníka“ a s vnútornou kontrolou nepeňažných vykazujúcich subjektov, ktoré nepodliehajú obozretnému dohľadu existujúcich orgánov dohľadu.

Stále je avšak potrebné ďalšie úsilie, aby sa dosiahla uspokojivejšia úroveň presadzovania a implementácie právnych predpisov, najmä pokiaľ ide o informovanosť vykazujúcich subjektov mimo finančného sektora a dohľad nad týmito vykazujúcimi subjektmi. Aby bolo možné zvýšiť operačné kapacity štátneho úradu pre prevenciu a boj proti praniu špinavých peňazí, naďalej pretrváva potreba ďalších pracovníkov, najmä finančných analytikov. Na zlepšenie presadzovania právnych predpisov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu je potrebné úsilie všetkých orgánov presadzovania práva, finančnej spravodajskej jednotky a súdov.

Kapitola 5 Obchodné právo

Hoci Rumunsko dosiahlo celkový pokrok v oblasti **práv duševného a priemyselného vlastníctva** (**PDV**), ďalšie úsilie je stále potrebné v oblasti autorských práv. Zaznamenalo sa implementovanie opatrení súvisiacich s biotechnologickými vynálezmi. Prebiehajú prípravy na zavedenie infraštruktúry nevyhnutnej na spracovanie žiadostí o dodatkové ochranné osvedčenie. Okrem toho rumunské orgány podali vysvetlenie v súvislosti s organizáciami kolektívnej správy. Pokiaľ ide o presadzovanie práva, rumunské orgány zintenzívnili svoje úsilie, aby znížili trestnú činnosť súvisiacu s duševným vlastníctvom a skvalitnili spoluprácu medzi inštitúciami a so súkromným sektorom. Zákon o autorských právach však nie je úplne v súlade s *acquis*, pokiaľ ide o vyňatie niektorých televíznych programov z povinnosti platiť licenčné poplatky a o celkové obmedzenie platieb za príbuzné práva.

Kapitola 7 Poľnohospodárstvo

Zodpovednosťou za **obchodné mechanizmy** bola poverená platobná a intervenčná agentúra, ktorá so štátnym colným úradom podpísala medziinštitucionálny protokol o spolupráci pri správe dovozných/vývozných osvedčení. Zlepšila sa spolupráca s národným úradom pre veterinárnu hygienu a bezpečnosť potravín. Pripravili sa procesné príručky. Doposiaľ však nie sú k dispozícii potrebné právne predpisy v oblasti

obchodných mechanizmov. Existuje riziko, že po pristúpení nebudú v tejto oblasti v plnej miere zabezpečení potrební pracovníci.

Čo sa týka **politiky kvality** a potreby posilniť inšpekciu, nemožno konštatovať žiadny nový vývoj. Hoci je systém kontroly **výživy zvierat** pripravený, ešte sa v plnej miere neimplementoval. V oblasti **veterinárnych aspektov verejného zdravia** by sa osobitná pozornosť mala venovať ukončeniu prípravy na spracovanie nevyhovujúceho surového mlieka po pristúpení. Čo sa týka **obchodu so živými zvieratami a živočíšnymi produktmi** a **kontroly chorôb zvierat**, Rumunsko predložilo všeobecný plán monitorovania, kontroly a eradikácie klasického moru ošípaných. Celkové monitorovacie a kontrolné kapacity veterinárnej služby by sa však mali výrazne posilniť.

Kapitola 10 Dane

Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti **administratívnych kapacít**. Aby sa zlepšila úspešnos ť výberu daní, prijalo sa viacero opatrení (legislatívnych a operačných). Hoci podiel výberu daní stále vykazuje nízku úroveň, je zrejmé určité zlepšenie, ktoré je väčšie, ako by bolo možné prisúdiť len cyklickým podmienkam.

Pretrvávajú však určité obavy.

Prevádzkové kapacity štátneho úradu pre správu daní si stále vyžadujú výrazné zlepšenie, hoci sa pomaly posilňujú. Jeho inkasná a kontrolná kapacita je naďalej malá a hoci sa podiel výberu daní ako percento HDP mierne zvýšil, skutočné výsledky súčasných opatrení sú zmiešané. Nárast výberu DPH možno napríklad z väčšej časti prisúdiť vyš šiemu podielu výberu dane pri dovoze.

Aby Rumunsko ukončilo prípravy v tejto oblasti, musí upevniť svoje snaženie a pokračova ť v úsilí zabezpečiť primeranú úroveň daňovej disciplíny a výberu daní s cieľom zlepšiť administratívne kapacity svojej daňovej správy.

Kapitola 13 Sociálna politika a zamestnanosť

V tejto oblasti sa dosiahol určitý pokrok v prijímaní právnych predpisov, najmä pokiaľ ide o **zdravie a bezpečnosť pri práci**. Zosúladenie práva však stále treba urýchlene dokončiť v oblasti **pracovného práva** a **rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami**. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať ukončeniu transpozície v oblasti **verejného zdravia**, ako sú prenosné choroby, reklama tabakových výrobkov, či krv a tkanivá. Treba pokračovať v úsilí o dosiahnutie úplnej implementácie a o presadzovanie právnych predpisov a snažiť sa o ďalšie posilnenie administratívnych kapacít v týchto oblastiach.

Hoci sa reprezentatívnosť Hospodárskej a sociálnej rady zlepšila vďaka zvýšeniu počtu jej členov, musí sa pokračovať v snahách o všeobecné zlepšenie **sociálneho dialógu**, najmä s cieľom posilniť slabý bipartitný dialóg, objasniť kritériá zastúpenia a vyriešiť otvorené otázky fragmentácie a nedostatočných kapacít v organizáciách sociálnych partnerov. Na ďalej je potrebné úsilie taktiež na zlepšenie zdravotného stavu populácie, dosažiteľnosti zdravia a dostupnosti zdravotnej starostlivosti, najmä na regionálnej úrovni a medzi chudobnejšími socioekonomickými vrstvami a menšinami.

Hoci sa v prípravách na **Európsky sociálny fond** dosiahol výrazný pokrok, treba ich urýchliť, a to najmä prostredníctvom zväčšenia administratívnych kapacít a prípravy zásoby projektov.

V oblasti **sociálneho začlenenia** treba pokračovať v úsilí o zlepšenie situácie ohrozených skupín, ako sú Rómovia, a treba podporovať ich úplné začlenenie do spoločnosti.

Kapitola 15 Priemyselná politika

Pokiaľ ide o **privatizáciu a reštrukturalizáciu**, dosiahnutý pokrok je malý. Prípravy Rumunska v tejto oblasti by mali pokračovať aj v zostávajúcich mesiacoch. *(Pozri tiež oddiel o ekonomických kritériách.)*

Kapitola 20 Kultúra a audiovizuálna politika

V oblasti **audiovizuálnej politiky** aktuálne prijaté zmeny a doplnenia zákona o kinematografii nezaručujú efektívne uplatnenie zásady nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti. Preto je v súčasnosti potrebné rýchlo konať, aby sa pred pristúpením zaistilo skutočné začlenenie zásady nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti do zákona o kinematografii, čím sa tento právny predpis úplne zosúladí s *acquis*. Prípravy Rumunska v tejto oblasti by mali pokračovať aj v zostávajúcich mesiacoch.

Kapitola 21 Regionálna politika

V rámci **finančného hospodárenia a kontroly** prebieha príprava definície platobných a certifikačných okruhov.

Pretrvávajú však určité obavy.

Tieto postupy treba ešte podrobiť testom, ktoré koordinuje certifikačný orgán. Mechanizmy spolufinancovania sa musia v rámci operačných programov zefektívniť, aby bolo možné zistiť zaťaženie konečných príjemcov finančných prostriedkov. Rumunsko zatiaľ nesprevádzkovalo zavedený systém kontroly ex ante pre verejné obstarávanie. Stále treba vyriešiť otázku nevyhnutnej odbornej prípravy (finančné hospodárenie, verejné obstarávanie, vyhodnocovanie projektov atď.).

Kapitola 22 Životné prostredie

Pokiaľ ide o **ochranu prírody**, prípravy siete Natura 2000 sa zintenzívnili. Pretrvávajú v šak určité obavy. Hlavný problém predstavuje prísny časový plán posledných krokov potrebných na zostavenie národného zoznamu lokalít Natura 2000, vrátane procesu verejných konzultácií. Bezodkladne treba zabezpečiť dostatočné administratívne kapacity na riadenie tohto procesu.

Kapitola 24 Spravodlivosť a vnútorné záležitosti

Určitý pokrok sa zaznamenal v súvislosti so **schengenským *acquis* a správou budúcej vonkajšej hranice EÚ**. Schengenský akčný plán sa v máji 2006 aktualizoval a jeho implementácia pokračuje podľa harmonogramu. V júni rumunská hraničná polícia dosiahla

plný stav pracovníkov na budúcej vonkajšej hranici EÚ. Taktiež v júni vláda schválila plán implementácie rumunského národného schengenského informačného systému. Vyhlásila sa verejná súťaž na radarový systém kontroly Čierneho mora a na časti mobilného komunikačného systému, ktoré sa majú využívať v rámci integrovaného systému správy hraníc. V auguste Rumunsko podpísalo dohodu o režime na štátnych hraniciach s Bulharskom, ktorá zahŕňa spoluprácu a vzájomnú pomoc v otázkach hraničnej kontroly.

Pretrvávajú však určité problémy.

Hrozba obchodovania s ľuďmi, nezákonnej migrácie a pašovania na rumunských hraniciach zostala veľká. Aby sa integrovaný systém správy hraníc plne sprevádzkoval podľa plánu do roku 2009, bude potrebné trvalé úsilie. Treba zabezpečiť odbornú prípravu pre všetkých novoprijatých príslušníkov pohraničnej stráže, aby mohli vykonávať hraničnú kontrolu na vysokej úrovni, a hraničná polícia stále potrebuje ďalších pracovníkov.

Čo sa týka implementácie **boja proti praniu špinavých peňazí**, treba ešte vyriešiť niekoľko otázok (pozri kapitolu 4).

V oblasti **boja proti podvodom a korupcii** sa vyskytlo sedem nových prípadov vznesenia obvinenia z korupcie na najvyšších miestach (pozri oddiel o politikách).

Pretrvávajú však určité obavy.

Na hraniciach chýbajú jasné informácie v niektorých kľúčových jazykoch (konkrétne v tureckom jazyku) a pokuty uložené vodičom kamiónov nemajú vždy jasný právny základ, takže skutočne požadované čiastky sa v praxi môžu značne líšiť. Trestné konania, usvedčenia a odradzujúce rozsudky osôb, ktoré boli uznané vinnými, musia zabezpečiť nezvratnosť boja proti korupcii.

Kapitola 28 Finančná kontrola

Určité obavy pretrvávajú v nasledovných oblastiach tejto kapitoly.

Ďalšie úsilie je stále potrebné, aby sa zabezpečila implementácia rumunskej stratégie **verejnej vnútornej finančnej kontroly**. V oblasti **vonkajšieho auditu** sa doposiaľ neprijal nový ústavný zákon o účtovnom dvore, ktorý by bol v súlade so zmenami a doplneniami rumunskej ústavy prijatými v roku 2003 (a odkazoval na primeranú finančnú nezávislosť účtovného dvora). Účtovný dvor, ako najvyššia kontrolná inštitúcia, sa musí ďalej posilniť, aby sa zaistilo, že jeho štruktúra, vedenie a činnosti nepodliehajú politickým vplyvom. Súčasná situácia nezabezpečuje úplne nezávislý a nestranný výkon kontrolných funkcií účtovného dvora podľa najvyšších odborných noriem.

3. Preklad *acquis* do rumunského jazyka

Rumunsko ešte musí preložiť približne 8 % (okolo 7 000 strán) a zrevidovať približne 12 % (okolo 11 500 strán) *acquis*. Po zohľadnení situácie v ostatných etapách prípravy (korektúra, opravy, finalizácia právnymi korektormi v inštitúciách) to znamená, že pre osobitné vydanie Úradného vestníka, ktoré má vyjsť odo dňa pristúpenia, ešte nie je pripravených približne 47 % celkového počtu strán (teda asi 44 000 strán).

Dokončenie prekladu a revízie *acquis* pred pristúpením je maximálne dôležité na zaistenie právnej istoty sekundárnych právnych predpisov. Vyzývame Rumunsko, aby zintenzívnilo svoje úsilie pri dosahovaní tohto cieľa.